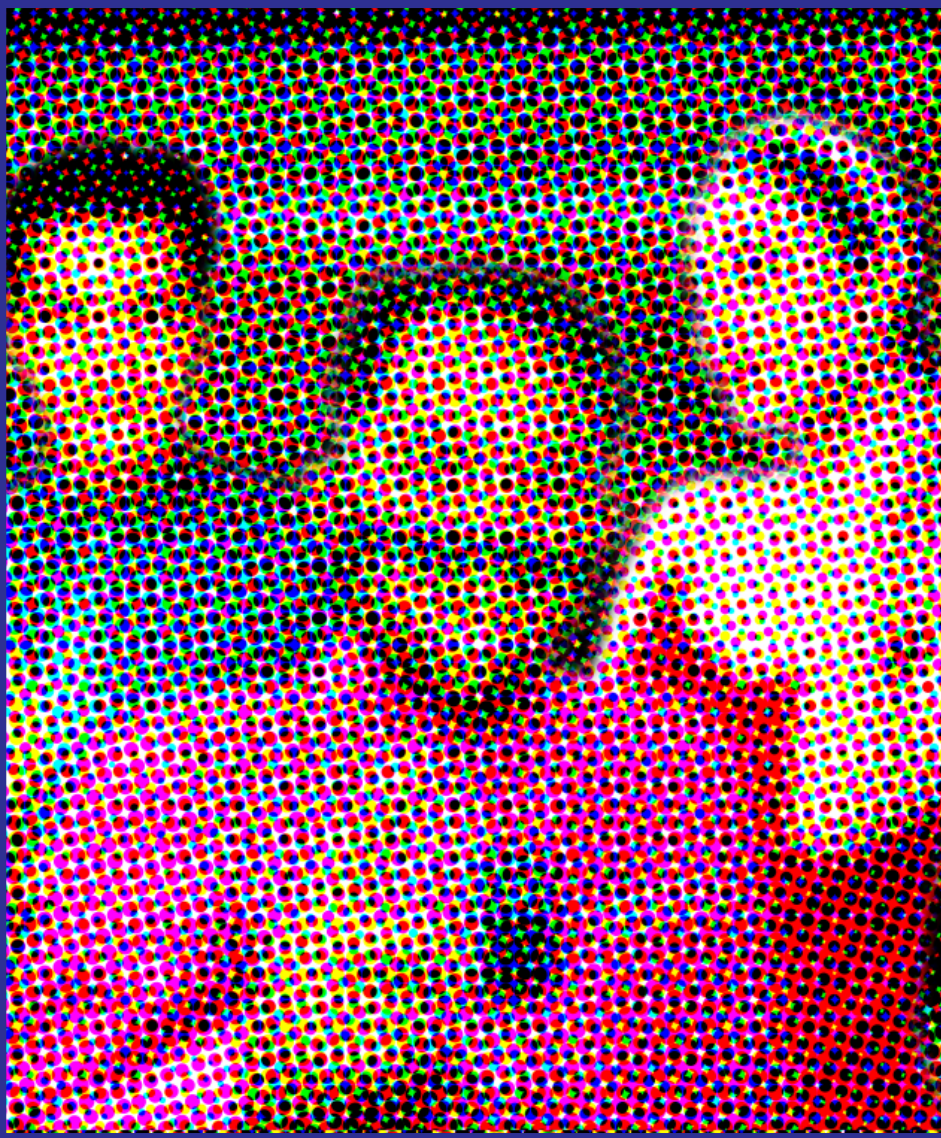

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

จดหมายเหต

ปีที่ 24 ฉบับเดือน กันยายน - ธันวาคม พ.ศ. 2565

สถานการณ์จริยธรรมสื่อมวลชนปี 2565

ปี 2565 สื่อมวลชนไทยต้องเผชิญกับความท้าทาย ทั้งในเรื่องนิเวศสื่อที่ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว อำนาจของสื่อออนไลน์มีบทบาทสูงขึ้น การถูกตั้งคำถามถึงความน่าเชื่อถือของสื่อในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง **18**

Google

ค้นหา: สภาการสื่อ

ค้นหา: สภาการสื่อ - Google Search

สภาการสื่อ วิทยาลัยวอร์ มาน

สภาการสื่อ รันเรื่อง ร่องเวียน จริยธรรม

TRENDING KEYWORD 2565

สร้างสรรคงานข่าว

สอดรับจริตนิยม **3**

5W1H กับสื่อไทยเรื่อง

“จริยธรรม” **5**

สื่ออาวุโสมอง

การเสนอข่าวใหญ่ในปัจจุบัน **8**

สื่อภูมิภาคในวันนี้

กับพัฒนาการที่เปลี่ยนไป **11**

จดหมายเหตุ

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

ปีที่ 24 ฉบับเดือน กันยายน - ธันวาคม พ.ศ. 2565

เจ้าของ

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

คณะกรรมการบริหาร ชุดที่ 1

- นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธาน
- นายวิรัชศักดิ์ โชติวานิช รองประธาน คนที่ 2
- นายสรวิชัย แซ่เตี๋ย รองประธาน คนที่ 3
- นางสาวนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ เลขานุการ
- นายพนพฎ รัตนพันธ์ รองเลขานุการ คนที่ 1
- นายภูวสิทธิ์ สุขใส รองเลขานุการ คนที่ 2
- นางสาวชุติมณฑน์ ศรีชำ เกรียงอุกร

กรรมการ

- นางสาวผุสดี ศิวดรนาฎ กรรมการประเภทก่อตั้ง
- นายตุลย์ ศิริกุลพิพัฒน์ กรรมการประเภทก่อตั้ง
- นายสวิชัย บำรุงสุข กรรมการประเภทก่อตั้ง
- นายไพฑูรย์ ชูติมากรกุล กรรมการประเภทก่อตั้ง
- นายก่อเขต จันทเลิศลักษณ์ กรรมการประเภทก่อตั้ง
- นางสาวสมถวิล เทพสวัสดิ์ กรรมการประเภทก่อตั้ง
- นายศักดิ์สิทธิ์ วิบูลศิลป์โสภณ กรรมการประเภทสามัญ
- นายจักรกฤษณ์ แวควคล้ายหงษ์ กรรมการประเภทสามัญ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

รศ. ดร. สุภัตญา บุรณเดชาชัย

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการสื่อสารมวลชน

นายวิฑิต ลินตพงษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการ

นางสาวสุภัตญา กลางณรงค์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

ศ.สุริชัย หวันแก้ว

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน

ดร.พีเชษฐ ตรงคเวโรจน์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

นายปราโมทย์ ฝ้ายอุประ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการมีประสบการณ์ด้านสื่อมวลชน

นายกวี จงกิจถาวร

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการมีประสบการณ์ด้านสื่อมวลชน

บรรณาธิการ

นายบุตรดา ศรีเลิศชัย

เพียงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เป็นที่ประจักษ์ว่าเรากำลังดำรงอยู่ในโลกที่ไม่เหมือนเดิม และมีความเปลี่ยนแปลงสูง ไม่ว่าจะเป็นภาวะโรคระบาดร้ายแรงอย่างกว้างขวางทั่วโลก ภาวะสงครามที่ขยายวงกว้างแย่งแย่งกันอย่างน่าประหวั่นพรึง หรือภาวะวิกฤตทางพลังงาน อาหาร และเศรษฐกิจที่ตามมา ปรากฏการณ์ที่รุนแรงและแพร่ขยายในวงกว้างเหล่านี้ได้เขย่าขวัญกำลังใจและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของชาวโลกและชาวไทยอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน นับแต่สงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา

สำหรับประเทศไทยของเราเอง ทศวรรษนี้จะเป็นทศวรรษแห่งความท้าทายที่สำคัญ เราจะช่วยกันระดมการเปลี่ยนผ่านไปสู่ความเจริญที่ยั่งยืนด้วยความสามัคคีหรือไปสู่ความถดถอยและเต็มไปด้วยความขัดแย้ง วันนี้อย่างคลุมเครือ ซึ่งจะมีผลต่อความเชื่อมั่น ความหวัง และพลังร่วมในสังคม

สังคมไทยมีคำถามใหญ่ ๆ รออยู่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการนำพาประเทศให้ก้าวพ้นกับดักประเทศรายได้ปานกลาง การแก้ปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำ การสร้างความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การยกระดับการศึกษาให้ทั่วถึงและมีคุณภาพที่ตลาดแรงงานต้องการ การรักษาความมั่นคงของประเทศและความปลอดภัยของประชาชน การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการดำเนินการตามพันธกรณีของความเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ การจัดสรรสวัสดิการที่เหมาะสมในสังคมสูงอายุ การเพิ่มผลผลิตในภาคการเกษตร การรักษาสมดุลระหว่างชุมชนเมืองและชนบท การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ตลอดจนการเปิดพื้นที่สร้างสรรค์ให้คนรุ่นใหม่ สตรี คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

สื่อมวลชนนับเป็นฐานทางสังคมที่สำคัญ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เที่ยงตรง และสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นในสังคม แต่สื่อมวลชนในพ.ศ. นี้ก็เผชิญกับความท้าทายไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าฐานทางสังคมอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญจากอิทธิพลของเทคโนโลยีออนไลน์ที่มีต่อเทคโนโลยีเดิมคือสิ่งพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ความเปลี่ยนแปลงรสนิยมการบริโภคสื่อ ในขณะที่วันนี้ผู้บริโภคเองก็เป็นสื่อมวลชนเสียเองได้ หรือความท่วมท้นและรวดเร็วของข้อมูลข่าวสารที่นับวันจะแยกแยะยากขึ้นระหว่างความจริง ความเท็จโดยสุจริต และความเท็จที่จงใจเผยแพร่

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติตระหนักถึงภารกิจและการปรับตัวของสื่อมวลชนในยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงสูงนี้ จึงได้จัดให้มีการระดมสมองเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาสื่อมวลชนเมื่อเดือนกันยายนที่ผ่านมา ประเด็นหลัก ๆ ของพิมพ์เขียวทางความคิดของสภาฯ ครอบคลุมตั้งแต่การกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนทางด้านจริยธรรม การดูแลสิทธิของเหยื่อที่เป็นผู้เสียหายมิให้ถูกละเมิดในภาพข่าว การปรับตัวของสื่อในยุคของคนรุ่นใหม่ ไปจนถึงการสร้างความร่วมมือของสื่อมวลชนระหว่างประเทศ เป็นต้น สภาฯ มีความมุ่งมั่นที่จะทำหน้าที่ประสานและขับเคลื่อนให้สื่อมวลชนก้าวทันยุคแห่งความเปลี่ยนแปลงนี้ เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวมและเพื่อความเข้มแข็งของสังคมที่ยั่งยืน

รู้จักข่าวกับสื่อ “รู้จักสื่อกับสภาการสื่อมวลชน”
 อยากรู้จักตัวตน คนวงการสื่อ เปิดวิทยุ เอฟเอ็ม 100.5 เมกะเฮิร์ตซ์
 “คลื่นข่าว News Network” ทุกวันเสาร์ 12.30 - 14.00 น.

ดำเนินรายการโดย
 ณรงค์ สุทธิรักษ์ วิชัย วรธานีวงศ์
 สิบพงษ์ อุมรัตน์ จินตนา จันทร์เพบูลย์

พ็ยย้อนหลังได้ที่
www.presscouncil.or.th
 หรือ Facebook Fanpage

บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)
 สนับสนุนการผลิตรายการ

สถานที่ติดต่อ

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ห้องประชุมบงกช ซี โรงแรมรอยัล ริเวอร์ เลขที่ 219 ซอยเจริญสุขนิทวงศ์ 66/1

ถ.เจริญสุขนิทวงศ์ แขวงบางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร. 0 2668 9900, 08 8254 3434

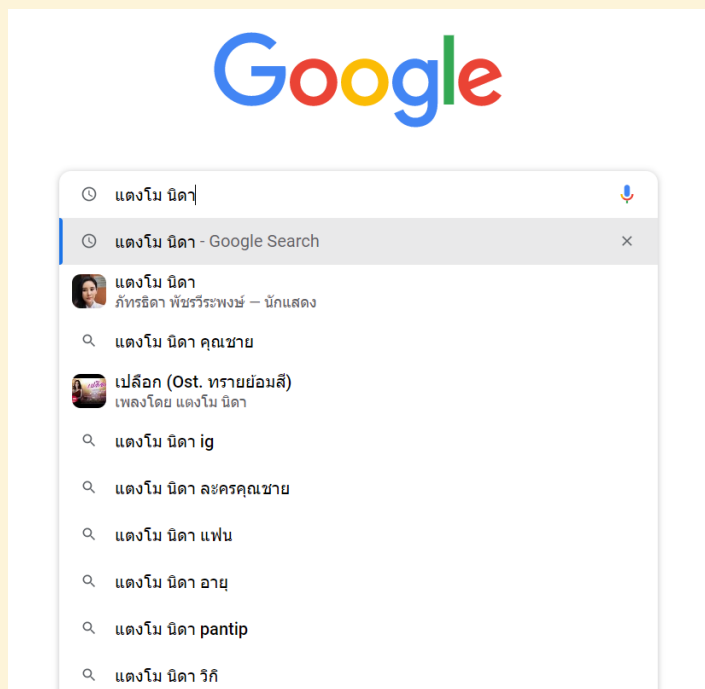
E-mail. info@presscouncil.or.th Website. www.presscouncil.or.th Facebook. www.facebook.com/presscouncil.npct

TRENDING KEYWORD 2565

สร้างสรรคงานข่าวสอดรับจริตนิยม

Google ได้เผยข้อมูล Google Trending Searches คำค้นหายอดนิยมของปี 2565 โดยเปิดเผยคำค้นหา หรือ คีย์เวิร์ด (Keyword) ที่คนไทยให้ความสนใจ จากกลุ่มหมวดความสนใจ อาทิ สถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร บันเทิง บุคคล และข่าว ซึ่ง 10 อันดับคำค้นหาประจำปี 2565 มีดังนี้

1. บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
2. แต่งโม นิดา
3. คนละครึ่ง เฟส 5
4. ไต้หล้า
5. คังคุไบ
6. Botnoi Voice
7. Wordle
8. ด้วยรักและหักหลัง
9. คือเธอ
10. ศธ 02

จากคำค้นหายอดนิยม 10 คำนี้ หากนำคำค้นหาทั้งหมดนี้ ไปสร้างขยาย เชื่อมคำประโยค หรือ เชื่อมต่อคำอื่น ๆ เข้าไป สามารถให้ความกระจ่างชัดในเรื่องที่ผู้คนสนใจ ตลอดจนเชื่อมโยงไปกับพื้นที่ข่าวสารของสื่อมวลชน และกระแสความสนใจของสังคมในช่วงเหตุการณ์สำคัญตลอดทั้งปี 2565 โดยเฉพาะเรื่องราวของการเสียชีวิตของนักแสดงสาว “แต่งโม นิดา” ที่เป็น TRENDING NEWS อันดับ 1 ของกลุ่มข่าว โดยช่องการค้นหา จะถูกผู้ใช้ พิมพ์ตัวอักษรในช่องค้นหาในคำว่า “ข่าวแต่งโมล่าสุด” ที่สามารถบ่งชี้

ถึงการเกาะติดสถานการณ์ข่าวของประชาชนกับความต่อเนื่องการสืบสวนเหตุการณ์พลัดตกเรือจนเสียชีวิต กับเรื่องราวของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2565

ความสนใจ นอกจากข่าวแต่งโมนิดา ก็มี 10 อันดับข่าวความสนใจ คือ

1. ข่าวแต่งโมล่าสุด
2. ข่าวกราดยิง
3. ข่าวพระบิดา
4. ข่าวรัสเซีย ยูเครน ล่าสุด
5. ข่าวลุงพลล่าสุด
6. ข่าวฟังกี้
7. ข่าวอ๊อแวน
8. ข่าวหลวงปู่แสง
9. ข่าวลาซาต้า
10. ข่าวรองหัวหน้าพรรค

จาก 10 อันดับความสนใจข่าว สามารถอธิบายถึงความสนใจของคนไทยกับการติดตามเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ถึงความคับหน้า จนถึงการติดตามสถานการณ์เหตุต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน และ “ข่าวอ๊อแวน” โศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นใจกลางกรุงโซล

ที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง กับ คำค้นหาเกี่ยวกับ โควิด-19 หรือ วัคซีน ซึ่งเป็นหนึ่งเรื่องความสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตจากภัยระบาด กลับเป็นคำไม่ได้ถูกผู้ใช้งานออนไลน์ พิมพ์คำที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19 ติดโผอันดับความนิยมในการค้นหา เสมือนว่า เรื่องดังกล่าวได้คลี่คลายลง ประชาชนเข้าใจ ได้รับทราบข่าวสารที่ถูกอัปเดตจากผู้ที่เกี่ยวข้องที่ประเมินสถานการณ์จนเสมือนเป็นเรื่องประจำวัน และรับมือต่อการระบาดที่เกิดขึ้นได้มากขึ้น

นอกจากกลุ่มข่าว กลุ่มคำบุคคล คำสืบค้นในกลุ่ม TRENDING HOW TO วิธีทำ การทำ เรื่องต่าง ๆ 10 อันดับความสนใจในปี 2565

1. วิธีตรวจ ATK
2. วิธีลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ
3. วิธีรักษาโควิด
4. วิธีเล่นรูบิค
5. วิธีทำข้าวเหนียวมูนมะม่วง
6. วิธียืนยันสิทธิ์คนละครึ่ง เฟส 5
7. วิธีพับกลีบกระทง
8. วิธีผูกเนคไท

🔍 รัช

- 🔍 รัช - Google Search
- 🕒 รัช ป้องกันข้อมูลส่วน บุคคล รัช ไทล งานวิจัย
- 🕒 รัช ป้องกันข้อมูลส่วน บุคคล รัช ไทล ใน งานวิจัย
- 🔍 รัชแคปหน้าจอคอม
- 🔍 รัชยื่นภาษีออนไลน์
- 🔍 รัชเขียนบรรณานุกรม
- 🔍 รัชทอของขวัญ
- 🔍 รัชใส่เลขหน้า word
- 🔍 รัชคิดเปอร์เซ็นต์
- 🔍 รัชเล่นรูปค

9. วิธีรักษาโรคมือเท้าปาก

10. วิธียื่นภาษีออนไลน์ 2565

กลุ่มความสนใจกลุ่มนี้ หากนำไปศึกษาในช่วงปีย้อนหลัง แล้วนำมาผสมผสานใหม่ โดยการนำไปต่อยอดชิ้นงานใหม่ หรือนำชิ้นงานเก่ามาปิดฝุ่น แก้ไขอัปเดต แล้วปรับการพาดหัว จนถึง การอัปเดตสถานการณ์ ความคืบหน้า จากเหตุการณ์ หรือ ข่าว ที่เคยได้รับความสนใจ ที่มาปิดฝุ่น ให้เกิดกระแสความสนใจ และให้ ผู้ติดตามได้อัปเดต มีความล่าสุด สอดรับกับคำสืบค้น “ล่าสุด” ได้อีกด้วย

🔍 สภาการสื่อ

- 🔍 สภาการสื่อ - Google Search
- 🕒 สภาการสื่อ รอยัลริเวอร์ ย้าย
- 🕒 สภาการสื่อ รับเรื่อง ร้องเรียน จริยธรรม
- 🔍 สภาการสื่อมวล... - สำนักงานเขต · 538/1 สามเสน ถนนสามเสน แขวง ดุ...
- 🔍 สภาการสื่อสารมวลชนแห่งชาติ สามารถหาข้อมูลได้จากแหล่งใดบ้าง
- 🔍 สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ จัดตั้งขึ้น
- 🏠 home - สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ - สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ.ไทย

จากคำค้นหาใน “คำ” ต่าง ๆ ทั้ง คำสั้น คำเชื่อม คำเฉพาะ ชื่อนาม ชื่อบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับข่าว หรือ ประเด็นข่าว ที่ประชาชน

ไทยให้ความสนใจจากพื้นที่สื่อ หรือ การเล่าเรื่องของผู้คนพลเมืองออนไลน์บนแพลตฟอร์มสื่อสังคมต่าง ๆ ในปี 2565 ล้วนมีความหมายที่สื่อมวลชน จนถึงกองบรรณาธิการ ต้องศึกษา และนำไปพัฒนาต่อยอดความสร้างสรรค์ในงานสื่อข่าวให้เกิดมูลค่า หรือ คุณค่า กับข่าวที่คัดสรรมานำเสนอบนพื้นที่สื่อของตนเอง รวมถึงการนำเสนอข่าวในเชิงกลยุทธ์ให้สอดคล้องต่อพฤติกรรมผู้บริโภคข่าวของคนไทย ที่มีความหลากหลาย และเข้าถึงสื่อ มากกว่าสื่อแบบใดแบบหนึ่ง แพลตฟอร์มใดแพลตฟอร์มหนึ่ง หรือ การถูกนำไปเปรียบเทียบ กับสื่อผู้ผลิตรายใหม่ ที่เป็นสื่อพลเมือง หรือ นักสร้างสรรค์เนื้อหา (Content Creator:คอนเทนต์ครีเอเตอร์)

เมื่อ “ข้อมูล” ค่าความนิยมของกลุ่มผู้ใช้โซเชียลมีเดีย ข่าวสาร จากช่องทางบริการสืบค้นข้อมูลการเข้าถึงเว็บไซต์ เครือข่ายเนื้อหาจากทุกแหล่งบนอินเทอร์เน็ต ผ่านกระบวนการ

🔍 บัตรสวัสดิการ

- 🔍 บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
- 🔍 บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 2566
- 🔍 บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ mof go th
- 🔍 บัตรสวัสดิการแห่งรัฐประกาศผล
- 🔍 บัตรสวัสดิการ
- 🔍 บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 2566 คนเก่า
- 🔍 บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 2565
- 🔍 บัตรสวัสดิการแห่งรัฐมกราคม 2566 คนใหม่
- 🔍 บัตรสวัสดิการแห่งรัฐมกราคม 2566 เช็คสิทธิ์
- 🔍 บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ mot go th ตรวจสอบสิทธิ์

จำแนก รวบรวม คัดสรร ของการใช้งานคำค้นหาเนื้อหาภายในเว็บ ค้นหาโดยใช้ประโยค ค้นหาเว็บที่มีเนื้อหาใกล้เคียง ค้นหาคำใน Title หรือ คำพาดหัว ประโยคนำ จนถึงการแสดงผล “คำ” คำที่มีผู้คนออนไลน์ นำ “คำ” “ประโยคคำ” ที่ตนเองสนใจมาใส่เพื่อค้นหา สามารถบอกถึงกระแสความสนใจ หรือ นิยม ในคำ หรือ ประโยคที่เกี่ยวข้องต่อสิ่งที่จะค้นหา หาก ผู้สื่อข่าว หัวหน้าข่าว หรือ ฝ่ายบริหารงานข่าว นำมาต่อยอด ผสมผสานข้อมูลใหม่ ข้อมูลเก่า และการเชื่อมโยง เกิดเป็น ข่าว บทความ หรือเรื่องราวที่จะสร้างเป็นชิ้นงานไม่ว่าในรูปมีเดียต่าง ๆ ทำให้ข่าว ไม่ซ้ำกับผู้ผลิตคู่แข่ง แต่ยังคงสร้างคุณค่าข่าว มิติข่าว ในกระบวนการนำเสนอข่าวในแบบเจาะลึก มากกว่า ขับเคลื่อนไปตามวาระกำหนดของใคร ยังจะทำให้สร้างเนื้อหาข่าวที่ตรงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น ไปด้วยการให้ทางออกจากประเด็นข่าว มากกว่าเดิมได้ด้วย ■

5W1H กับสื่อไทยเรื่อง “จริยธรรม”

วิไลวรรณ จงวิไลเกษม¹

กระฉกเงา

“

น่าสงสัยเหมือนกันว่า ใครที่เป็นคนทำให้สื่อไทยถูกตั้งคำถามเรื่องจริยธรรม ดูเป็นประเด็นคลาสสิกด้านลบที่ดูเหมือนจะไปไม่ถึงไหน เพราะอะไร และดูเหมือนว่าการนำเสนอเรื่องพิศปกติ ถูกทำให้เป็นเรื่องปกติ ตลอดทศวรรษที่ผ่านมา

”

1 ทศวรรษจริยธรรมสื่อไทย

งานชิ้นนี้ผู้เขียนรีวิวกฎการณการนำเสนอข่าวของสื่อไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา กับโจทย์ใหญ่ที่สังคมตั้งคำถามเรื่อง “จริยธรรมสื่อ” ภายใต้แนวความคิดการทำให้เป็นเรื่องปกติ (normalization concept) พบว่า การรายงานข่าวของสื่อไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีกระบวนการรายงานข่าวที่ผิดปกติจากบทบาทหน้าที่ โดยทำซ้ำๆ จนกลายเป็นเรื่องปกติ 3 ประเด็นใหญ่คือ ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และสื่อกับการประกอบสร้างความจริงทางสังคม

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ จงวิไลเกษม อาจารย์ประจำคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1. จากสิ่งผิดปกติถูกทำให้เป็นเรื่องปกติ: ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม

2559 - 2563 ปรากฏการณ์ Facebook Live การรายงานข่าวความรุนแรงถึงตาย

ความน่าสนใจ 2 ประการ

1. รายงานสดการฆ่าตัวตาย
2. รายงานสดผ่าน Facebook Live ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มใหม่

ตัวอย่าง

1. เผยแพร่ภาพผ่านทาง Facebook Live ยิงตัวตายของอาจารย์
2. เผยแพร่ภาพผ่านทาง Facebook Live ผูกคอตายประต้วงวัดพระธรรมกาย
3. เผยแพร่ภาพผ่านทาง Facebook Live กราดยิงที่โคราช

3 เหตุการณ์นี้ทำให้เกิด Real Time Content ที่สร้าง Rating ให้กับช่องโทรทัศน์ จนทำให้เกิดการแบนช่องขึ้น จนอาจผิดจริยธรรม และหากมองจากคุณค่าข่าวที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ Live นี้ แม้จะทำให้เกิดการทันต่อเหตุการณ์ มีความขัดแย้งจนทำให้เกิดความสนใจ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือ ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (สิ่งผิดปกติถูกทำให้เป็นเรื่องปกติ)

2. จากสิ่งผิดปกติถูกทำให้เป็นเรื่องปกติ: การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ตัวอย่าง

1. รายงานข่าวเคลื่อนย้ายร่าง “ปอ ทฤษฎี” สื่อถูกตั้งคำถามละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
2. รายงานข่าวการจมน้ำเสียชีวิต “แตงโม นิดา” สื่อถูกตั้งคำถามละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ชี้นำ ชุตคีย์ และคาดคั้น รวมถึงนำกระแส

ในสื่อสังคมออนไลน์มาขยายผลพิพาท

- 2 เหตุการณ์นี้ทำให้เกิด Real Time Content ที่สร้าง Rating ให้กับช่อง ที่หาคุณค่าข่าวจากความเด่น (การเป็นคนดัง/คนสาธารณะ) และการมีเงื่อนงำของเนื้อหา ซึ่งเป็นการละเมิดแหล่งข่าวและเข้าใกล้ความเป็นจริงมากเกินไป อีกทั้งเมื่อมีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกิดขึ้นแล้ว เนื้อหานั้นก็ไม่ต่างจากดราม่า ที่กลายเป็น สิ่งผิดปกติถูกทำให้เป็นเรื่องปกติ

3. จากสิ่งผิดปกติถูกทำให้เป็นเรื่องปกติ: สื่อกับการประกอบสร้างความจริง

ตัวอย่าง

1. ลุงพลพีเวอร์ จนกลายเป็น Influencer (หนึ่งในผู้ต้องสงสัยการหายตัวไปของเด็ก)
2. หมอปลากับหลวงปู่แสงกับการยอมรับว่า เป็นการจัดฉาก ผู้หญิงในคลิปคือนักข่าว

2 เหตุการณ์นี้มี Fact ที่เป็นความจริงชวนเร้าอารมณ์และสร้างเงื่อนไขที่น่าติดตาม แต่สิ่งที่นักข่าวไม่ควรทำคือ การใช้ Reality Show เข้าไปสร้างมู้ดแอนด์โทน จัดฉาก ครอบเนื้อหาหรือใช้พล็อตเรื่อง จนกลายเป็นการ Make News หรือนั่งเทียนเขียนข่าว หรือสร้างข่าว ทำให้เกิด Fake News ซึ่งนั่นทำให้เกิดเป็นเรื่องผิดกฎหมายตามมา

กลไกการผลิตข่าวแบบโหนดทำให้สื่อถูกตั้งคำถามเรื่องจริยธรรม

จากงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจรรยาบรรณสื่อโทรทัศน์ในยุคดิจิทัล และแนวทางกำกับดูแล” ของภาณุพงษ์ ทินกร 2561 ระบุว่า ปัจจัยภายใน: นโยบายเน้นความสนใจของประชาชนหรือประโยชน์ธุรกิจเป็นหลัก จรรยาบรรณเป็นเรื่องรอง ปัจจัยภายนอก: จำนวนช่องมาก การแข่งขันรุนแรง วัดด้วยเรตติ้ง มีการเกิดขึ้นของโซเชียลมีเดียที่เพิ่มสูงขึ้น

สรุปได้ว่า นโยบายขององค์กร และเรตติ้ง กลายเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกลไกการผลิตข่าวขึ้น นอกจากนี้ นายเสรี ชยามฤต นายกสสมาคมนักข่าวบันเทิงปี 2559 ในงานเสวนา “ร่วมคิด ร่วมแก้ ปัญหาสื่อละเมิดสิทธิ” ยังพูดถึงเรื่องนักข่าวกับการยึดตามหลักจรรยาบรรณ ดังนี้

“อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักข่าวไม่สามารถทำงานโดยยึดตามหลักจรรยาบรรณได้ เป็นเพราะนโยบายของสื่อแต่ละที่ต่างกัน ซึ่งต้องยอมรับว่าทุกวันนี้ นโยบายอยู่เหนือเหตุผล โดยตัวนโยบายเองก็มาจาก เจ้าของสื่อ ทั้งนี้จากประสบการณ์ที่เคยเป็นนักข่าวภาคสนาม เคยถูกบรรณาธิการสั่งว่า ให้ตามข่าวหนึ่งให้ได้ หากทำไม่ได้ ก็จะถูกลงโทษว่าไร้ความสามารถ ซึ่งอาจมีผลต่อการประเมินและ ความมั่นคงในการทำงานได้ ด้วยเหตุนี้ไม่ว่านักข่าว อยากทำตามจริยธรรม-จรรยาบรรณ ก็ทำได้ยาก ดังนั้นขอเสนอว่า ถึงเวลาแล้วที่ผู้บริหารองค์กร เจ้าของสื่อ จะต้องตื่นตัวเรื่องนี้ การแก้ปัญหาดังกล่าว จะต้องเริ่มต้นที่การกำหนดนโยบายด้วย”

Yellow Journalism ปรากฏการณ์ปัญหาจริยธรรมสื่อไทย

ศาสตราจารย์ ดร.พิรงรอง รามสูตกร กรรมการ กสทช. ด้านกิจการโทรทัศน์ เรียกปรากฏการณ์ปัญหาจริยธรรมสื่อไทยว่า Yellow Journalism พร้อมกับบอกถึงความเสียหายของ กสทช. ในการกำกับดูแลสื่อในอนาคต ดังนี้²

1. การจัดการกับภาวะ “Dumbing Down” “Racing to the bottom” – อุดมดราม่า ไม่ประเทืองปัญญา และการแข่งขันลดมาตรฐานให้ต่ำลง ภายใต้กระแส Disinformation

2. การเคลื่อนย้ายแพลตฟอร์มสู่ดิจิทัล (migration to digital) กับขอบเขตอำนาจทางกฎหมายที่ไม่ไปถึงที่จะจัดการปัญหาทางจริยธรรม ไม่ว่าจะเป็น แหล่งที่มาของเนื้อหา ความน่าเชื่อถือและการตรวจสอบข้อเท็จจริง ความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล การละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิส่วนบุคคล การเผยแพร่เนื้อหาเร้าอารมณ์ และการตกเป็นเครื่องมือของผู้ที่มีวาระซ่อนเร้น

ศาสตราจารย์ ดร.พิรงรอง เสนอแนวทางการจัดการกับความท้าทายที่น่าสนใจ คือ

1. การกำหนดนโยบายสื่ออย่างบูรณาการและเป็นวาระทางสังคม
2. การกำหนดเป้าหมายร่วมกันด้านการกำกับดูแลสื่อกับผู้ประกอบการ ทั้งองค์กรวิชาชีพและนักวิชาชีพ
3. การเสริมสร้างนิเวศสื่อผ่านกลไกการกำกับดูแลร่วมกันและการทำงานแบบ Equal Partnership
4. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการกับเนื้อหาที่ผิดจริยธรรมและผิดกฎหมาย
5. การ Reset ระบบการกำกับดูแลและส่งเสริมสื่อ และ Redefine ระบบคุณค่าของเนื้อหาในสื่อ
6. การส่งเสริมศักยภาพให้สื่อที่คุณภาพอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ผู้เขียนมองว่า ข้อเสนอของศาสตราจารย์ ดร.พิรงรอง น่าสนใจทีเดียวที่ทั้งฝ่ายวิชาชีพและฝ่ายกำกับของรัฐต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังตั้งแต่เรื่องนโยบาย แนวทางการปฏิบัติ และโดยเฉพาะการหนุนเสริมจาก กสทช. ทั้งเรื่องความรู้ ทักษะที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในภูมิทัศน์สื่อและระบบนิเวศสื่อ

แต่ทั้งหมดนี้อยู่ที่ผู้บริหารสื่อจะจริงจังที่เดินไปด้วยกันหรือไม่กับ กสทช. และองค์กรวิชาชีพสื่อ น่าจะเป็นโจทย์ใหญ่สำหรับปี 2566 กับความท้าทายการรายงานข่าวการเมืองที่อุดมไปด้วยข่าวลือ ข่าวลวง ข่าวปลอม ทั้งหมดนี้อยู่ภายใต้ “จริยธรรมสื่อ” ■

² ศาสตราจารย์ ดร.พิรงรอง รามสูตกร กรรมการ กสทช. ด้านกิจการโทรทัศน์ กล่าวปาฐกถาเวทีเสวนาโต๊ะกลม “จริยธรรมกับความเปลี่ยนแปลงที่มากับโลกดิจิทัล” จริยธรรมสื่อไทยในอนาคต (ล้อมวงถก ยกประเด็นคุย) เมื่อวันเสาร์ที่ 11 มิถุนายน 2565 จัดโดย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

มุมมองของสื่ออาวุโส : การนำเสนอข่าวใหญ่ในสังคมของสื่อมวลชนปัจจุบัน

“

ปัจจุบันสถานการณ์การทำงานด้านสื่อสารมวลชนเปลี่ยนไปจากเดิมมาก นับตั้งแต่เข้าสู่ยุคเว็บไซต์ข่าวเกิดขึ้นมากมาย จนมาถึงยุคที่วิถีทอล์กยังเพิ่มความหลากหลายในการเสนอข่าวในรูปแบบที่ต่างไปจากเดิมมากยิ่งขึ้นไปอีก

ปัจจุบันสถานการณ์การทำงานด้านสื่อสารมวลชนเปลี่ยนไปจากเดิมมาก นับตั้งแต่เข้าสู่ยุคเว็บไซต์ข่าวเกิดขึ้นมากมาย จนมาถึงยุคที่วิถีทอล์กยังเพิ่มความหลากหลายในการเสนอข่าวในรูปแบบที่ต่างไปจากเดิมมากยิ่งขึ้นไปอีก

”

สื่อมวลชนอาวุโสมีโอกาสนั่งคุยกัน และแลกเปลี่ยนมุมมองการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในปัจจุบัน ที่มีการแข่งขันกันสูงมากขึ้น และปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามสไตล์ของแต่ละสื่อ

การนำเสนอข่าวใหญ่ในสังคมของสื่อมวลชนในปัจจุบัน คงต้องแยกไปตามประเภทของสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ และทีวีดิจิทัล

เริ่มจากหนังสือพิมพ์ ที่จัดเป็นสื่อเก่าที่ปัจจุบันต้องทำงานกันหนักและละเอียดมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา เพราะภาพหนังสือพิมพ์เป็นสื่อหลัก ที่ต้องยึดมั่นในหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และการทำงานภายใต้กฎหมายต่าง ๆ อีกกว่า 20 ฉบับ ความน่าเชื่อถือและหลักการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารอาวุโสเชื่อถือในเรื่องความถูกต้อง ถูกถ้วน และความเป็นกลางในการเสนอข่าว

ดังนั้นข่าวที่เกิดขึ้นบนหน้าหนังสือพิมพ์ จึงต้องเป็นข่าวที่เกิดขึ้นจริง มีการตรวจสอบความถูกต้อง เจาะลึก รอบด้าน และมีความเป็นกลาง ไม่ทำตัวเป็นผู้พิพากษาตัดสินว่าสิ่งใดผิดถูกในเนื้อข่าว รายงานตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

การนำเสนอข่าวแบบโยนหินถามทาง เสนอประเด็นปัญหาข่าวก่อน แล้วค่อยไปตามสัมภาษณ์รายละเอียดข่าวภายหลัง แบบในอดีต ล้าหลังไปแล้ว ยุคนี้ต้องมีความละเอียด และติดตามประเด็นที่เกี่ยวข้องมานำเสนอให้ได้มากที่สุด แม้เนื้อหาในหน้าหนังสือพิมพ์จะจำกัด แต่การนำเสนอข่าวก็ต้องกระชับให้ได้

ข้อมูลครบถ้วน

สภาพปัจจุบันข่าวใหญ่ที่นำเสนอในสื่อมวลชน นอกจากเป็นประเด็นข่าวที่เกิดขึ้นประจำวันแล้ว ยังมีข่าวเจาะ ข่าวเดี่ยว หรือข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนที่หนังสือพิมพ์ยึดถือนำเสนอ

ข่าวประจำวันที่น่าสนใจแน่นอนว่าต้องขึ้นหน้า 1 หรือหน้าแรก หากไม่น่าสนใจ แม้เป็นข่าวดี ๆ ก็มักจะโดนเบียดไปอยู่พื้นที่หน้าใน

ที่ผ่าน ๆ มา ข่าวใหญ่เชิงสืบสวนสอบสวน ในหนังสือพิมพ์ มักจะได้รับความสนใจจากผู้อ่าน หรือผู้ที่สนใจข่าว หากเป็นข่าวดี แต่ประเด็นข่าวไม่หวือหวา ความน่าสนใจที่จะถูกนำเสนอในหน้า 1 ลดน้อยลง จนต้องลดไปนำเสนอในพื้นที่หน้าใน

ดังจะเห็นได้จากปัจจุบัน ข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนดี ๆ แต่ไม่หวือหวา หรือไม่มีดราม่ามักจะถูกนำเสนอในหน้าใน และมีการ

ต่างไปจากเว็บไซต์และโทรทัศน์ บางประเด็นหนังสือพิมพ์ไม่นำเสนอ เนื่องจากยังไม่ชัดเจนและนำเสนอในรูปแบบของหนังสือพิมพ์ไม่ได้

สำหรับคนรุ่นใหม่ไม่ซื้อหนังสือพิมพ์อ่าน เหมือนคนที่อ่านในปัจจุบัน เนื่องจากที่บ้านมีปู่ย่าตายายพ่อแม่ และที่ทำงานซื้ออยู่แล้ว จะอ่านหนังสือพิมพ์ต่อเมื่อมีข่าวใหญ่สำคัญ ๆ ที่เขาคิดว่าหาความชัดเจนได้จากหนังสือพิมพ์ ก็ต้องให้กำลังใจหนังสือพิมพ์

นำเสนอติดต่อกันทุกวัน โดยบางข่าวจากการนำเสนอข่าว ส่งผลกระทบต่อรูปคดี และทำให้เกิดการแก้ไขเปลี่ยนแปลงปัญหาที่นำเสนอ ข่าวส่งประกวดก็ได้รับรางวัล

การนำเสนอข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนในปัจจุบัน จึงได้รับความสนใจจากนักข่าวรุ่นใหม่ ๆ น้อย เนื่องจากต้องใช้เวลาศึกษาข้อมูลมาก รวมถึงการหาข้อมูลเชิงลึก และหาข้อมูลจากแหล่งข่าวหลาย ๆ ด้าน ซึ่งนักข่าวรุ่นใหม่มองเป็นเรื่องยุ่งยาก สู้ทำข่าวดราม่า ข่าวหือหวาดีกว่า คนสนใจมากกว่า

แต่หนังสือพิมพ์ก็ยังคงความเป็นสื่อหลัก ในการนำเสนอข่าวที่สะท้อนปัญหาใหญ่ในสังคม เพื่อให้เกิดการแก้ไขและเปลี่ยนแปลง เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยเฉพาะประชาชนที่ได้รับเดือดร้อน หรือได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว

ข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนจึงยังคงเป็นข่าวสำคัญ ที่หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญ และผู้อ่านให้ความเชื่อถือในการนำเสนอข่าว ตามหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ยกตัวอย่าง ข่าวขบวนการแชร์ต่าง ๆ ในอดีต หลายขบวนการที่นักข่าวต้องปลอมตัวเข้าไปเก็บข้อมูลในขบวนการเหล่านี้ เพื่อนำความจริงมาตีแผ่ให้เจ้าหน้าที่เข้าไปจัดการ และแก้ปัญหาการหลอกลวงต้มตุ๋น ข่าวบางข่าวใช้เวลาเก็บข้อมูล 2 - 3 เดือนกว่าจะเปิดข่าวได้

แม้ว่าระยะหลัง ๆ อาจจะมองว่า ข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนมีน้อยลง แต่จริง ๆ ข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนยังคงมีอยู่ในหนังสือพิมพ์หลายฉบับ ไม่ว่าจะเป็นหน้า 1 หรือหน้าใน และส่งผลสะท้อนให้มีการจัดการกับปัญหานั้น ๆ จนถึงนำไปสู่การดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด

คงต้องยอมรับว่าข่าวใหญ่ในหนังสือพิมพ์ปัจจุบัน จะให้ความสำคัญกับข่าวที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นประเด็นใหญ่ในสังคม รวมถึงข่าวที่มีกระแสดราม่าซึ่งการนำเสนอข่าวหนังสือพิมพ์แตก

ที่ยังประกาศตัวยืนหยัดต่อไปให้นานที่สุด เพราะยังเชื่อว่าการเป็นสื่อหลักที่มีมาตรฐานการทำงานตามหลักจริยธรรมวิชาชีพสื่อสารมวลชน จะยังคงมีแฟนผู้อ่านต่อไปเรื่อย ๆ

มาถึง “เว็บไซต์” ที่ปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงและหลากหลายรูปแบบ มีทั้งเว็บไซต์ข่าวจากค่ายหนังสือพิมพ์, ค่ายโทรทัศน์, สำนักข่าว และเว็บไซต์ข่าว ที่มีมากขึ้นในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ปัจจุบันเว็บไซต์ ให้ความสำคัญกับข่าวที่สร้าง “ยอดวิว” ผู้อ่าน ได้มากเป็นสำคัญ รวมถึงข่าวดราม่า หรือข่าวจากโซเชียลต่าง ๆ ที่มียอดผู้ชมผู้อ่านสูง เพื่อดึงดูดความสนใจ

ข่าวที่เรียกยอดวิวสูง ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันคือข่าวดารา ข่าวคนดัง เน็ตไอดอล รวมทั้งคนที่ได้รับความสนใจตามโซเชียล ข่าวที่เกิดขึ้นรายวัน หากไม่ใช่ข่าวมีประเด็นดังจริง หรือดราม่า จะไม่ได้รับความสนใจ และไม่สร้างยอดวิว

ขณะเดียวกันเว็บไซต์ ก็มีการแย่งชิงความเป็นเจ้าของข่าวกัน โดยแย่งกันขึ้นข่าวใหญ่ข่าวดังกันก่อน เพื่อจองชื่อข่าวนั้น แม้ว่าบางครั้งมีรายละเอียดแค่ย่อหน้าเดียว เพื่อชิงความเป็นเจ้าของข่าวนั้น ใครเรียกข่าวนั้นอ่านก็จะขึ้นของเว็บไซต์ที่ขึ้นข่าวนั้นก่อน การแย่งชิงกันเป็นเจ้าของข่าวทางเว็บไซต์ จึงเกิดปัญหาตามมา เมื่อมีความผิดพลาดในประเด็นข่าว เนื่องจากไม่ได้ตรวจสอบอย่างถี่ถ้วน จึงมีการแก้ไขข่าวใหม่ ทำให้คนอ่านมีความรู้สึกลัวว่าแย่งกันขึ้นข่าว จนลืมตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน

ทำให้คนอ่านเบื่อหน่ายกับเว็บไซต์ลักษณะดังกล่าว และหันไปหาสื่อที่ตนเองเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวที่ถูกต้อง ชัดเจน

แต่ปัญหาดังกล่าว ได้รับเสียงสะท้อนจากคนอ่านมากขึ้น จนทำให้เว็บไซต์ต่าง ๆ ต้องปรับแนวทางการนำเสนอข่าว และตรวจสอบความถูกต้องมากขึ้น เพื่อรักษาแฟนผู้อ่านเอาไว้

ถึงกระนั้นก็ยังมียุทธศาสตร์ตามมามาก จากพาดหัวข่าว ที่มุ่ง

เรียกความสนใจจากผู้อ่าน บางข่าวอ่านเนื้อหาแล้วไม่ได้เป็นไปอย่างที่เราคาดหวัง บางครั้งทำให้คนที่ตกเป็นข่าวไม่พอใจ ถึงขั้นฟ้องร้องกันตามกฎหมาย

ภาพรวมของการเสนอข่าวบนเว็บไซต์ ยังมีด้านดีอยู่มาก คือการเสนอข่าวได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง รายงานความคืบหน้าได้หลายช่วงเวลาในวันเดียวกัน ทำให้ผู้อ่านได้รับทราบข้อเท็จจริงได้อย่างรวดเร็ว

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เว็บไซต์ของค่ายสื่อหลักต่าง ๆ รวมถึงสำนักข่าว ที่เป็นสื่อหลัก ทำงานอย่างมืออาชีพ เน้นการเสนอข่าวที่ต้องชัดเจนน รวมถึงการเสนอข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน และเจาะลึก ที่ให้ข้อมูลเชิงลึก ยังคงเป็นที่นิยมและเชื่อถือของผู้อ่าน

หากมองในภาพรวมการเสนอข่าวทางเว็บไซต์ ยังมุ่งเน้นนำเสนอข่าวใหญ่ที่สามารถเรียกยอดวิวได้มาก เป็นสำคัญ รวมทั้งข่าวดราม่าต่าง ๆ

ข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนเชิงลึกที่ไม่ได้จริง ๆ จะได้รับความสนใจน้อย แม้จะเป็นข่าวที่ดีและส่งผลกระทบต่อสังคมในภาพรวม คนอ่านข่าวจากเว็บไซต์ในปัจจุบัน ก็คงเข้าใจสไตล์ของเว็บไซต์ข่าวนั้น ๆ กันแล้ว

หันมามองการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ หลังจากมีการเปิดประมูล ทิวทัศน์ทำให้ทีวีให้เลือกชมหลายช่องตามประเภทต่าง ๆ มองเฉพาะช่วงรายการข่าว มีการแข่งขันกันอย่างดุเดือดหลายช่อง เพื่อเรียกเรตติ้งให้กับช่องตัวเอง ทำให้รายการข่าวถูกปรับเปลี่ยนไป จากรายการข่าว ที่ให้ผู้ประกาศอ่านข่าวแบบรายงานข่าว มาเป็นเล่าข่าว ที่เพิ่มสีสันและลีลาการนำเสนอของผู้ประกาศข่าวมากขึ้น

ผู้ประกาศข่าวบางคนมีลีลาการเล่าข่าวถูกใจผู้ชม ก็เป็นตัวหลักเรียกเรตติ้ง ได้สูง แม้เล่าข่าวที่ไม่มีเนื้อหาน่าสนใจเท่าไรนัก แต่ลีลาพาให้น่าฟังน่าสนใจ

การเสนอข่าวใหญ่บนจอทีวี จึงมุ่งเน้นไปที่ข่าวคนดัง ข่าวดราม่า ข่าวดราม่าต่าง ๆ นอกเหนือจากข่าวใหญ่ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน และต้องมีประเด็นที่น่าสนใจจริง ๆ จึงจะนำเสนอต่อเนื่อง

เมื่อก่อนข่าวแต่ละข่าวอ่านกันความยาวไม่เกิน 1 - 3 นาที แต่ปัจจุบันเล่าข่าวกันยาว 3 - 30 นาที ฟังกันจนเอียน บางคนต้อง

เปลี่ยนช่อง

การเล่าข่าวบางช่องละเอียดยิบ จนคนดูถึงกับอุทาน “แหม รายงานละเอียดยิบ ก้าวที่ละก้าว ค่อย ๆ ย่องค่อย ๆ เข้าไป” ซึ่งบางครั้งไม่ต้องเล่าถึงขนาดนั้น เอาแค่ท้วง ๆ เข้ากับเนื้อหาข่าวก็พอแล้ว

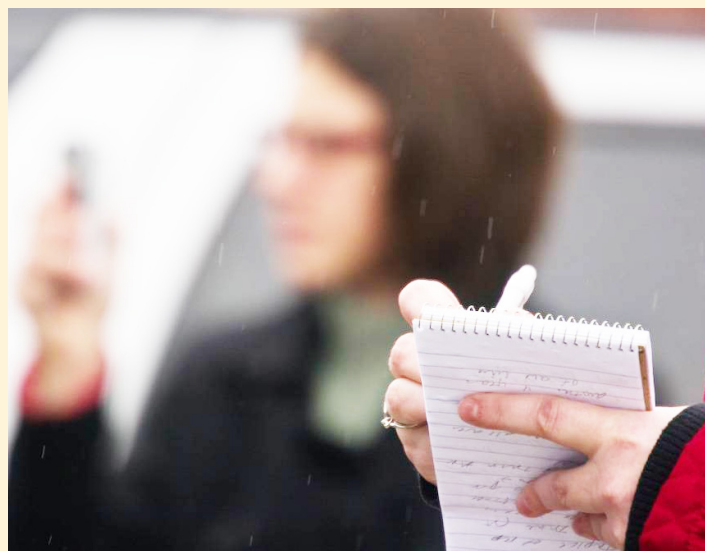
การแข่งขันทางรายการข่าวที่วิจิตรพิสดาร บางครั้งจึงตกเป็นเหยื่อของ ผู้สร้างสถานการณ์ จำลองสถานการณ์ รวมถึงสร้างข่าวขึ้นมาเพื่อเรียกความสนใจ ให้สื่อทีวีนำเสนอ อย่างที่เห็น ๆ กันอยู่ ข่าวใหญ่ที่มีการนำเสนอในทีวีวิจิตรพิสดาร จึงเน้นหนักไปทางข่าวที่เรียกเรตติ้ง ทั้งข่าวดราม่า ข่าวดราม่า ข่าวไสยศาสตร์ และข่าวจากโซเชียลต่าง ๆ ที่มีคนเข้าชมเข้าอ่านสูง นำมาเสนอขยายกันต่อ

ข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนจึงได้รับความสนใจน้อย แม้จะเป็นข่าวที่ดี แต่ไม่เรียกเรตติ้ง ไม่ถูกจริตของคนที่ชอบดูการเล่าข่าว

แต่คนดูทีวี ที่สนใจข่าวสารที่เป็นสาระ ข่าวการเมือง และข่าวเชิงคุณภาพ ยังหาชมได้จากทีวีช่องอื่น ๆ ที่ยังรักษารูปแบบการรายงานข่าว หรือเล่าข่าวถึงรายงานข่าว ซึ่งจะได้ชมข่าวหลากหลายด้าน มากกว่าช่องที่เน้นเล่าข่าวเป็นหลัก

การติดตามข่าวใหญ่ และข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนจากทีวี จึงต้องเลือกชมตามช่องที่รักษามาตรฐานการรายงานข่าวเป็นหลัก

ทั้งนี้ทั้งนั้น คงต้องเห็นใจทีวีวิจิตรพิสดารทุกช่อง เพราะจ่ายค่าสัมปทานสูงเกินสภาพที่แท้จริง จำเป็นต้องนำเสนอรูปแบบรายการ เพื่อเรียกเรตติ้งให้สูงไว้ เนื่องจากจะมีผลรับที่ได้คือโฆษณาตามมาเป็นรายได้

ดังนั้นอยู่ที่ผู้ชมจะเลือกชมรายการข่าวประเภทไหน รักใครชอบใครก็ชมช่องนั้น ที่สารถายมาเพียงสะท้อนให้เห็นภาพสื่อหลักในปัจจุบันด้านทีวี

วงสนทนาไม่พูดถึง โซเชียลมีเดีย เพราะยังไม่จัดเป็นสื่อมวลชน เป็นสื่อโซเชียล ที่มีรูปแบบการนำเสนอที่ไม่ได้อยู่ในมาตรฐานจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน จึงไม่ก้าวล่วงไปกล่าวถึง ■

สื่อภูมิภาคในวันนี้ กับพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไป

เสด็จ บุนนาค

จากที่มีเพียงสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ แต่วันนี้สื่อออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญมาก จนส่งผลให้สื่อเดิม ๆ อย่างสื่อหนังสือพิมพ์แทบล้มละลาย หลายสำนักต้องล้มหายตายจาก เลิกกิจการ หรือหันเหไปทำสื่อออนไลน์ ขณะที่สื่อโทรทัศน์ หรือวิทยุ ก็ต้องปรับตัวกันขนานใหญ่

กอปรกับวิกฤตมหันตภัย “โควิด-19” ยิ่งกระหน่ำซ้ำเติมให้สื่อต้องเร่งปรับตัว ดังคำพูดที่ว่า “อ่อนแอก็แพ้ไป” ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงวิกฤตที่ชัดเจนขึ้น ขนาดสื่อในส่วนกลาง ไม่ว่าจะ

“
เป็นที่ยอมรับกันว่า
สถานการณ์สื่อในยุคปัจจุบันมีความ
เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก พัฒนาการของ
สื่อไทยในวันนี้ กับเมื่อ 10-20 ปีก่อน
แทบจะเป็นหน้าคนละม้วน
”

เป็นสื่อยักษ์ใหญ่ หัวเขี้ยว หัวบานเย็น ยังต้องยอมเฉือนเนื้อปรับลดพนักงานลง หรือแม้แต่ที่วิดิทัศน์ที่ทุ่มเงินกันมหาศาลให้ กสทช. เพื่อให้ได้มาซึ่งช่องทีวี เพราะหวังว่าจะสร้างกำไรเป็นล้าน แต่สุดท้ายกลับพบว่า “นรกมีจริง” เพราะมีแค่เพียงไม่กี่ช่องเท่านั้นที่ทำกำไร จนที่สุดท้ายหลายช่องก็ต้องตัดใจคืนสัมปทานให้กับ กสทช. ด้วยจนปัญญาที่จะรังไร

เมื่อสถานการณ์สื่อเป็นเช่นนี้ แล้วสื่อภูมิภาค หรือสื่อท้องถิ่นก็คงจะย้อยุดยิ้นหยัดสู้ ในเมื่อสื่อภูมิภาคส่วนใหญ่ก็มิได้มีทุนหนา สายปานยาวไกล จะยังยืนหยัดในสภาวะการณ์เช่นนี้ต่อไปได้อย่างไร จนที่สุดแล้วบรรดาสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีจำนวนมากมายในแต่ละจังหวัด ก็ต้องทยอยปิดตัวลง บางรายใจยังสู้ ก็ฮึดขึ้นมาอีกครั้ง หันเหเบนเข็มมุ่งสู่ถนนสื่อออนไลน์ ปลอยทิ้งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไว้เบื้องหลัง

แต่เส้นทางการทำสื่อออนไลน์กลับไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ เพราะเมื่อตัดสินใจก้าวสู่โลกดิจิทัลแล้ว การปรับตัวพัฒนาทักษะเพื่อเข้าสู่โลกของสื่อยุคใหม่ รวมถึงการเรียนรู้เทคโนโลยี

หรือแม้แต่การสร้างคอนเทนต์ ให้ตรงใจผู้บริโภคสื่อออนไลน์ถือเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง เนื่องจากสังเวียนสื่อออนไลน์วันนี้มีการแข่งขันกันอย่างดุเดือดเลือดพล่าน เพียงเพราะวันนี้ “ทุกคนก็เป็นสื่อได้” ดังนั้นไม่เพียงจะสู้กันในเรื่องเนื้อหาสาระของข่าวเท่านั้น แต่ลีลาการนำเสนอ ที่ต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ งดกลยุทธ์ กลอุบาย ในการดึงดูด เพื่อให้เข้าถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปได้มากที่สุด

นอกเหนือจากการปรับตัวสู่สื่อใหม่ของสื่อภูมิภาคแล้วยังมีผู้สื่อข่าวส่วนภูมิภาคอีกส่วนหนึ่งที่ยังคงรับหน้าที่ “มือปืนรับจ้าง” หรือ “สตริงเกอร์” ในการทำข่าวภูมิภาคป้อนให้กับสื่อในส่วนกลาง ซึ่งบางคนก็มีชื่อของตัวเอง บางคนก็ทำข่าวส่งให้กับสื่อค่ายต่าง ๆ หลายแห่ง ซึ่งในอดีตต้องถือว่ารายได้ค่อนข้างดีสามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้อย่างสบาย แต่ปัจจุบัน ค่าข่าวถูกตัดลดราคาลงอย่างมากเนื่องด้วยสภาพเศรษฐกิจ และช่องทางที่ได้รับข่าวสารที่เพิ่มมากขึ้น

“เมื่อก่อนค่าข่าวบางเดือนจะได้ถึงกว่า 50,000 – 60,000 บาท สามารถเลี้ยงตัวเองได้อย่างสบาย แต่ปัจจุบัน การจ่ายค่าข่าวของสำนักพิมพ์ หรือโทรทัศน์ จะจ่ายให้ผู้สื่อข่าวน้อยลงเพราะช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารที่มีเพิ่มมากขึ้นจนอาจไม่ต้องซื้อข่าวจากนักข่าวสตริงเกอร์ ส่วนถ้าเป็นสื่อออนไลน์ส่วนใหญ่ก็จะมุ่งเน้นที่การขายยอดวิวผู้ชม จึงทำให้รายได้ค่าข่าวดนดิ่งลงมามาก บางเดือนแทบจะไม่พอกิน แม้ว่านักข่าวภูมิภาคจะส่งข่าวให้หลายสื่อเพื่อให้เกิดรายได้หลายทางเพื่อช่วยพยุงความอยู่รอด แต่ก็ไม่เพียงพอในปัจจุบัน จนต้องพยายามหาอาชีพเสริมทำ” นี่คือเสียงสะท้อนจากนักข่าวภูมิภาค

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญเหนืออื่นใดของการเป็นผู้สื่อข่าวไม่ว่าจะเป็นผู้สื่อข่าวส่วนภูมิภาค หรือส่วนกลางก็ตาม สำนักของการทำหน้าที่สื่อมวลชนที่จะต้องเสนอข่าวอย่างถูกต้อง รวดเร็ว ไม่บิดเบือน ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะหากต้องนำเสนอข่าวที่มีคุุณธรรม การนำเสนอข่าวสารข้อมูลของทั้งสองฝ่ายจึงถือเป็นเรื่องจำเป็น อย่างน้อยก็เพื่อสร้างความเชื่อถือให้กับผู้บริโภคสื่อและคู่กรณีที่ตกเป็นข่าว

ผลเสียของการที่ผู้สื่อข่าวเสนอข่าวเพียงด้านเดียว แน่นนอนจะต้องถูกมองว่า สื่อนั้น ๆ ขาดจรรยาบรรณ และอาจโดนตั้งข้อกล่าวหาว่า มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น การนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเสนอข่าวให้รอบด้าน ถูกต้องและเป็นกลาง เพื่อให้สังคมยอมรับในวิชาชีพสื่อ

ดังนั้น ไม่ว่าวันนี้การแข่งขันของสื่อจะสูงแค่ไหน แต่สิ่งที่ต้องยึดถือเป็นอาชีพปฏิญาณ ก็คือ การยึดมั่นในหลักจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นสำคัญ ■

■...รายงานความเคลื่อนไหวในวงการ ฉบับส่งท้ายปี 2565... สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ จัดกิจกรรมระดมสมอง กำหนดบทบาท หน้าที่ และทิศทางของสภาการสื่อฯ ที่มีภารกิจกว้าง ยาว ลึก มากขึ้นกว่าเดิมทุกมิติ ที่ กนกรัตน์ รีสอร์ท จ.สมุทรสงคราม... ก่อนเริ่มกิจกรรม **อ.มานิจ สุขสมจิตร** สภาการสื่อมวลชนอาวุโส และอดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ กับ **ดร.พิเชษฐ ดุรงคเวโรจน์** อดีต รมต.ไซเบอร์ มาร่วมพูดคุยให้ข้อคิด สะท้อนความคาดหวังของสังคม ในยุคหลอมรวมสื่อ ■... **สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ** ประกาศวิสัยทัศน์ ดังนี้ **“สภาการสื่อฯ ส่งเสริมและพัฒนาสื่อมวลชนทุกแขนง ให้คงไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพบนความรับผิดชอบ มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยังของสังคม”** ■...ส่วนพันธกิจสำคัญ คือ การสร้างความน่าเชื่อถือให้สื่อมวลชนทุกแขนง ส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไทย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามหลักจริยธรรมวิชาชีพ, ส่งเสริมให้สื่อมวลชนเป็นที่ยังของสังคม โดยสนับสนุนสิทธิเสรีภาพ การรับรู้ข่าวสาร การแสดงความคิดเห็นของพลเมืองทุกกลุ่มเพื่อประโยชน์สาธารณะ ■...สำนักงานคณะกรรมการกิจการ

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กับ 7 องค์กรสื่อขับเคลื่อนพัฒนาวิชาชีพและส่งเสริมจริยธรรมสื่อเพื่อสร้างระบบนิเวศสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2565

กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จับมือ 3 องค์กรวิชาชีพสื่อ สมาคมสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย), สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ และสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ร่วมกันสร้างมาตรฐานกลไกการกำกับตนเองด้านจริยธรรม ■... โดยจัดทำแนวปฏิบัติเรื่องการรับเรื่องร้องเรียนด้านจริยธรรม และให้มีคณะกรรมการรับเรื่องร้องเรียนร่วม คอยประสานงานและ

ร่วมกันพิจารณาเรื่องร้องเรียนด้านจริยธรรม เพื่อให้การบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนเกิดเป็นรูปธรรม ตอบสนองกระบวนการตรวจสอบจริยธรรมขององค์กรสื่อมวลชนโดยผู้บริโภคได้อย่างดี และครอบคลุมมากขึ้น ■...ที่ผ่านมา การรายงานข่าวของสื่อ ต่อเหตุการณ์สำคัญ ๆ อาทิ การเสียชีวิตของ ดารานักแสดง, กรณีนักแสดงท้อง คนดังชกกัน เป็นประเด็นให้สังคมตั้งคำถาม วิกฤติการทำงานของสื่อ แม้จะนำไปถอดบทเรียนหลายครั้ง แต่ในทางปฏิบัติ องค์กรวิชาชีพ ไม่วายถูกมองเป็น **“เสือกระดาษ”** เพราะไม่มีมาตรการลงโทษขั้นเด็ดขาด...ซึ่งในทางปฏิบัติ องค์กรสื่อฯ ไม่ว่าจะเล็ก หรือใหญ่ สมควรใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ ไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมาย โดยยึดถือจริยธรรมในวิชาชีพเป็น

นางสาวนิตยา เชื้อโชติรส รองประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ร่วมลงนามความร่วมมือด้าน **“การขับเคลื่อนนวัตกรรมและกำลังคนเพื่อสื่อสร้างสรรค์”** กับสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ โดย บพค. และอีกกว่า 10 องค์กร เมื่อวันที่ 28 ต.ค. 2565

จุดร่วม หากใครไม่ยึดหลักจริยธรรม สังคมจะเป็นผู้คัดกรองความน่าเชื่อถือในความเป็นสื่อฯ กันเอง ■...อิทธิพลของโซเชียลมีเดีย ปฏิบัติการสงครามข้อมูลข่าวสาร การแพร่หลายของข้อมูลลวง ข้อมูลเท็จ หรือข้อมูลบิดเบือนมีผลต่อการนำเสนอข่าว โดยเฉพาะสถานการณ์สู้รบระหว่างรัสเซีย กับ ยูเครน **นิภาวรรณ แก้วรามุกข์** เลขาธิการสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ แถลงผลการประชุมคณะกรรมการสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ครั้งที่ 11/2565 ถึงแนวปฏิบัติสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ในการนำเสนอข่าวสงครามหรือการสู้รบระหว่างประเทศ พ.ศ. 2565 มีทั้งสิ้น 5 หมวด 15 ข้อ ประกอบด้วย หมวดที่ 1 นิยาม หมวดที่ 2 ความถูกต้องของข้อมูล หมวดที่ 3 ความตระหนักถึงอารมณ์ความรู้สึก และรูปแบบการเสนอข่าว หมวดที่ 4 ความเป็นกลาง และหมวดที่ 5 บทบาทสื่อเพื่อสันติภาพ (อ่านต่อ : <https://www.presscouncil.or.th/regulation/8306>) ■...รายการวิทยุ **“รู้ทันสื่อกับสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ”** คลื่น 100.5 อสมท. ทุกวันเสาร์ จัดโดย **ณรงค์ สุทธิธิรักษ์** ชวน **ผศ.ดร.สฤตศรี ศรีสารคาม** ในฐานะกรรมการจริยธรรมมาร่วมสนทนา กรณีเหตุสะเทือนขวัญ ที่ จ.หนองบัวลำภู ได้ใจความโดยสรุปว่า สื่อหลัก หลุดกรอบจริยธรรมน้อยลง ขณะที่สื่อที่ไม่ใช่สื่ออาชีพ นักข่าวพลเมือง

สู่ความเสี่ยงต่อจริยธรรมมากกว่า ■... ซึ่งตามแนวปฏิบัติที่สภาการสื่อฯ วางแนวทางไว้ สื่อหลัก หลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพน่าหวาดเสียว ไม่สัมภาษณ์เรื่องความรู้สึกของครอบครัวผู้เสียหาย แต่บางสำนัก ยังนำเสนอหมิ่นเหม่ โขว์รอยเลือดแม้จะพยายามเบลอภาพก็ตาม หรือใช้วิธีจำลองภาพข่าว 3D Graphic เกิดคำถามว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จำเป็นต้องรายงานรายละเอียดเหตุการณ์ขนาดนั้นเลยหรือ ■...**อ.สฤตศรี** มีข้อเสนอว่า เหตุการณ์โศกนาฏกรรม สื่อไม่ควรทำหน้าที่แค่รายงานว่าเกิด

นางสาวนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ เลขาธิการสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ และคณะ เข้าพบแลกเปลี่ยนข้อมูลการทำข่าวเอเปคกับ ธาณี แสงรัตน์ เอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน ปฏิบัติหน้าที่โฆษกกระทรวงการต่างประเทศ ที่ห้องประชุมกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ 10 พ.ย. 2565

อะไรขึ้น แต่ควรตั้งคำถามถึงความเป็นไปได้ของสาเหตุ ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดเหตุการณ์ รวมถึงประเด็นการหาทางออกร่วมกันในสังคม ■...สื่อควรสร้างจุดสมดุล เรตติ้ง รายได้ ความน่าเชื่อถือ เสนอต่อภาคสังคม คือ ทั้งประชาชน สปอนเซอร์ ต้องช่วยกันควบคุมกำหนดทิศทางสื่อ และสนับสนุนสื่อดี เป็นสำคัญ ■...**อ.ลา เสด็จ บุนนาค** ที่ปรึกษาโครงการ ของสภาการสื่อฯ ไปนั่งเก้าอี้ บก.ข่าวภูมิภาค สถานีโทรทัศน์ ไทยพีบีเอส พร้อมต้อนรับ **ชาย ปลอดภัย** อดีต เลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ กลับมาทำหน้าที่ ผู้อำนวยการบริหารสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ■...กลางเดือนธันวาคม ที่ผ่านมา **ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี** ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ เดินทางไปราชอาณาจักรกัมพูชา ร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูล **สถานการณ์สื่อ** และเยี่ยมชม กองบรรณาธิการ **เกาะสันติพิเยบ เดลี** (Koh Santepheap Daily) โดยมี **Mr. Nguon Serath**, Deputy Director และ **Ms. Kuch Naren**, Online editor-in-chief ต้อนรับ ■...พร้อมกันนี้ ได้ไปร่วมแสดงความยินดีกับ **เอกอุดมเปญู โบน** ในโอกาสได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าจากพระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดม สีหนามุนี แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง **Secretary of State** ประจำกระทรวงแถลงข่าว (Ministry of Information) แห่งราชอาณาจักรกัมพูชา อีกด้วย ■...“งาน Year End Forum ผลสำรวจประเด็นสำคัญในรอบปี 65” ที่ โคแฟค ร่วมกับ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), สภาองค์กรของผู้บริโภค, สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ, สถาบันเซนจ์ฟิวชั่น และ มูลนิธิฟรีดริชเนามัน (ประเทศไทย) จัดขึ้นเมื่อ 20 ธ.ค. ที่ผ่านมา สะท้อนการทำงานของสื่อ ที่ต้องหมั่นทบทวนบทบาทและหน้าที่ ■...จากการสำรวจทางออนไลน์พบว่า สื่อยังละเมิดจริยธรรมในการเสนอข่าว, ละเมิดความเป็นส่วนตัว/สิทธิเด็ก/สิทธิสตรี, นำเสนอข่าวแบบหวือหวา ดราม่า ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ สื่อทีวี นำเสนอเนื้อหา ภาพและเสียงที่ไม่เหมาะสม (อนาจาร อูจาด ละเมิดสิทธิ) นำเสนอแบบม็อคดิ ไม่รอบด้าน ข้อมูลบิดเบือนคลาดเคลื่อน ไม่ใช้วิธีการตรงไปตรงมาเพื่อให้ได้ข่าว ทำให้สังคมตื่นตระหนก และอื่น ๆ อีกมากมาย ■...งานเดียวกัน **ทิวา ณ นคร** ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิเด็ก เยาวชน และสตรี แสดงความเห็น ชวนคิดในเชิงอุดมคติ เรื่อง “สิทธิที่จะถูกลืม” ของ “คนที่ตกเป็นข่าว”... โดยเฉพาะ “ข่าวที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของคน ๆ นั้นตลอดไป” เช่น การถูกกระทำล่วงละเมิด ■...ซึ่งในความเป็นจริง หลายกรณี สื่อไม่รู้จักเรื่องนี้ และ ยังไม่มีกฎหมายระบุไว้ แต่เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยสำนึก หาก ผู้ถูกกระทำ เป็นญาติพี่น้องของนักข่าว ลองคิดว่า นักข่าวจะต้องการให้มีสิทธินี้หรือไม่ หากต้องการก็ทำได้เลย โดยไม่ต้องรอให้มีกฎหมาย เพราะสื่อนอกจากจะเป็นกระจกแล้วยังต้องเป็นแสงสว่างด้วย ■...ตั้งแต่ 16 ธันวาคม 2565 สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ย้ายที่ทำการ ไปอยู่ ห้องบุษบกชช ซี

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ร่วมหารือแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์สื่อ และเยี่ยมชมกองบรรณาธิการเกาะสันติพิเยบ เดลี (Koh Santepheap Daily) โดยมี **Mr. Nguon Serath**, Deputy Director และ **Ms. Kuch Naren**, Online editor-in-chief ให้การต้อนรับ ที่กรุงพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา เมื่อวันที่ 21 ธ.ค. 2565

โรงแรมรอยัล ริเวอร์ บางพลัด ชั่วคราว เนื่องจากมีการก่อสร้างสถานีรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคลด้านหน้าอาคารสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ... โทร 0 2668-9900 และ 08-8254-3434 อีเมล info@presscouncil.or.th ส่วนสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์ฯ ย้ายไปอาคารบางซื่อจิ้งจัน ชั้น 7 ราชมงคลธัญบุรี ถ.กำแพงเพชร 2 ■

ใจถึงใจ

ดาท่ากระดาน

นายสรารุณี แซ่เตี่ยว รองประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ร่วมแสดงความยินดีครบรอบ 53 ปี นสพ.ไทยนิวส์ โดยมีนางอุบลนิตดา สุภาวะรณ ผู้อำนวยการให้การต้อนรับ ณ สำนักงาน นสพ.ไทยนิวส์ จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 4 ส.ค. 2565

นายสวิชัย บำรุงสุข กรรมการ – ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ และว่าที่ร.ต. กานต์ เหมสมิติ อนุกรรมการฯ ร่วมแสดงความยินดีครบรอบ 26 ปี นสพ.ไทยโพสต์ โดยมี นายโรจน์ งามแมน ประธานกรรมการบริหารหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ให้การต้อนรับ ณ สำนักงาน นสพ.ไทยโพสต์ ย่านคลองเตย เมื่อวันที่ 21 ต.ค. 2565

นายณพกุล รัตนพันธ์ รองเลขาธิการ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ และนายสวิชัย บำรุงสุข กรรมการ – ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ ร่วมแสดงความยินดี ครบรอบ 76 ปี นสพ.บางกอกโพสต์ โดยมี นายศุภย์รัฐ บุญยมนิ บรรณาธิการ ให้การต้อนรับ ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอก คอนเวนชัน เซ็นเตอร์ แอท เซ็นทรัลเวิลด์ เมื่อวันที่ 31 ส.ค. 2565

ว่าที่ร.ต. กานต์ เหมสมิติ อนุกรรมการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ร่วมแสดงความยินดี ครบรอบ 23 ปี โลกวันนี้ โดยมี นางเครือวัลย์ ประเสริฐราชกิจ ผู้ช่วยประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท โลกวันนี้ จำกัด และนางสาวพวงนา จักรกาย ผู้สื่อข่าว ให้การต้อนรับ เมื่อวันที่ 1 พ.ย. 2565

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ นายวีรศักดิ์ โชติวานิช รองประธาน และนายสวิชัย บำรุงสุข กรรมการ – ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ ร่วมแสดงความยินดีครบรอบ 36 ปี นสพ. กรุงเทพธุรกิจ โดยมี นายฉาย บุนนาค ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท เนชั่น กรุ๊ป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ให้การต้อนรับ ณ อาคารอินเทลลิงค์ ย่านบางนา เมื่อวันที่ 6 ต.ค. 2565

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ นายวีรศักดิ์ โชติวานิช รองประธาน และนางสาวอศินา พรพวคิน อนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ ร่วมแสดงความยินดีครบรอบ 14 ปี ผู้จัดการรายวัน 360° โดยมี นายวิรัช ลิ้มทองกุล ผู้อำนวยการเว็บไซต์ และนายตุลย์ ศิริกุลพิพัฒน์ บรรณาธิการอาวุโส ให้การต้อนรับ ณ กองบรรณาธิการ บ้านเจ้าพระยา เมื่อวันที่ 7 พ.ย. 2565

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ นายวีรศักดิ์ โชติวานิช รองประธาน และนายสวิชัย บำรุงสุข กรรมการ – ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ ร่วมแสดงความยินดีครบรอบ 21 ปี มติชนออนไลน์ โดยมี นายมารุต อรรถไกรลวิที่ ประธานกรรมการบริษัท เนชั่น มีลิตมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ให้การต้อนรับ ณ อาคารอินเทลลิงค์ ย่านบางนา เมื่อวันที่ 17 ต.ค. 2565

นายสวิชัย บำรุงสุข กรรมการ – ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ นายภูวสิทธิ์ สุขใส กรรมการและรองเลขาธิการ และว่าที่ร.ต. กานต์ เหมสมิติ อนุกรรมการฯ มอบกระเช้าดอกไม้แสดงความยินดี ครบรอบ 17 ปี นสพ. อปท. นิวส์ โดยมี นายชาญวิทย์ ชัยกุล บรรณาธิการบริหาร เป็นผู้ให้การต้อนรับ ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ เมื่อวันที่ 24 พ.ย. 2565

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

แนวปฏิบัติสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ เรื่อง การนำเสนอข่าวสงครามหรือการสู้รบระหว่างประเทศ พ.ศ. 2565

สืบเนื่องจากกรณีการสู้รบระหว่างรัสเซียและยูเครน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2565 ส่งผลกระทบต่อโลกในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และมนุษยธรรม อีกทั้งยังเป็นประเด็นข่าวที่สื่อมวลชนและประชาชนทั่วโลกให้ความสนใจ รวมถึงในประเทศไทยด้วย

“สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ” ได้ตระหนักถึงปัญหา ความท้าทาย และความซับซ้อนต่างๆ ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสงครามในยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นอิทธิพลของโซเชียลมีเดีย ปฏิบัติการสงครามข้อมูลข่าวสาร การแพร่หลายของข้อมูลลวง ข้อมูลเท็จ หรือข้อมูลบิดเบือน ฯลฯ ขณะเดียวกัน สาธารณชนจำนวนมากได้สะท้อนความต้องการให้สื่อนำเสนอข่าวที่อธิบายเหตุการณ์อย่างเคร่งครัดในข้อเท็จจริง ชัดเจน น่าเชื่อถือ ปราศจากอคติและยึดมั่นในหลักจริยธรรมวิชาชีพ

ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้สื่อมวลชนทำหน้าที่อย่างถูกต้อง เทียบตรง ดำรงจริยธรรมวิชาชีพ และมุ่งหวังให้สื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการสร้างและดำรงไว้ซึ่งสันติภาพของโลกสืบไป “สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ” จึงเห็นสมควร จัดทำและประกาศใช้แนวปฏิบัติ เรื่อง “การนำเสนอข่าวสงครามหรือการสู้รบระหว่างประเทศ” ดังนี้

หมวดที่ 1: นิยามสงครามหรือการสู้รบระหว่างประเทศ ตามแนวปฏิบัตินี้

ข้อ 1 ในแนวปฏิบัตินี้ “สงครามหรือการสู้รบระหว่างประเทศ” หมายถึง การต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธระหว่างคู่ขัดแย้งซึ่งมีสถานะเป็นรัฐหรือดินแดน ไม่ว่าจะมีการประกาศสงครามอย่างเป็นทางการหรือไม่ก็ตาม

หมวดที่ 2: ความถูกต้องของข้อมูล

ข้อ 2 ต้องพยายามพิสูจน์ทราบหรือระบุแหล่งที่มาของภาพ คลิปวิดีโอ หรือข้อมูลจากโซเชียลมีเดีย ก่อนนำมาเสนอประกอบข่าว เพราะอาจเป็นภาพหรือคลิปวิดีโอจากเหตุการณ์อื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือเป็นข้อมูลที่คลาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริง ในกรณีการใช้แฟ้มภาพข่าว ควรระบุวันที่และบริบทให้ชัดเจนด้วย

ข้อ 3 ต้องแก้ไขเนื้อหาข่าว การเผยแพร่ภาพ หากนำเสนอข้อมูลผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงโดยไม่ชักช้า รวมถึงชี้แจง และลบข้อมูลทุกช่องทางที่มีการเผยแพร่ ในกรณีที่เป็นความผิดพลาดร้ายแรง เพื่อไม่ให้สืบค้นย้อนหลังในระบบอินเทอร์เน็ต และลดการกระจายข้อมูลที่ผิดพลาด

ข้อ 4 พึงระมัดระวัง และรู้เท่าทันการนำเสนอข่าวสารทั้งจากทางการ และไม่ว่าจากฝ่ายใด รวมถึงปฏิบัติการจิตวิทยาทางข่าวสาร (Information Operation : IO) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ฝ่ายตนเอง และโจมตีฝ่ายตรงข้าม

ข้อ 5 พึงเลือกเสนอข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศที่น่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับในแง่ของความเป็นกลาง ความเที่ยงตรง และตั้งอยู่บนหลักจริยธรรม อีกทั้งระมัดระวังในการแปลเนื้อความหรือนำเสนอให้ถูกต้องตรงตามแหล่งข้อมูล

หมวดที่ 3: ความตระหนักถึงอารมณ์ ความรู้สึก และรูปแบบการเสนอข่าว

ข้อ 6 พึงระมัดระวังการนำเสนอเนื้อหาข่าวในแง่เสถียรภาพ กำลังอาวุธ หรือยุทธวิธีเพียงอย่างเดียว และหลีกเลี่ยงการสร้างความสำเร็จว่าสงครามเป็นการแข่งขันกีฬาหรือเรื่องน่าตื่นเต้น

ข้อ 7 พึงระมัดระวังการเสนอภาพ หรือคลิปความสูญเสียที่สยดสยองหรือหวาดเสียว โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่นำความสูญเสียในสงครามเป็นเครื่องมือกระตุ้นยอดขาย หรือยอดคนดู

หมวดที่ 4: ความเป็นกลาง

ข้อ 8 พึงระมัดระวังการนำเสนอข้อมูลหรือความคิดเห็นที่ผลิตซ้ำความเข้าใจผิด ความเกลียดชัง และอคติต่างๆ หรือลดทอนความซับซ้อนของเหตุสงครามให้กลายเป็นเพียง “เรื่องความขัดแย้งในครอบครัว” หรือ “ฝ่ายธรรมะกับอธรรม” เป็นต้น

ข้อ 9 พึงระมัดระวังการใช้คำเรียกเปรียบเทียบ หรือตั้งสมญานาม ซึ่งอาจลดทอนความน่าเชื่อถือของบุคคลและเหตุการณ์ ไม่ว่าจะฝ่ายใดก็ตาม

ข้อ 10 พึงเปิดพื้นที่ให้ตัวแทนของคู่ขัดแย้งทุกฝ่ายนำเสนอมุมมองและข้อเท็จจริงต่อเหตุการณ์สงครามหรือการสู้รบนั้นอย่างเป็นธรรม และพึงระมัดระวังที่จะไม่ตกเป็นกระบอกเสียงให้ฝ่ายที่มีบทบาทในความขัดแย้ง

ข้อ 11 พึงแยกแยะระหว่างประชาชนกับรัฐบาล ไม่ควรเหมารวมว่านโยบายของชาติเป็นเรื่องเดียวกับความเห็นหรือทัศนคติของประชาชนทั้งหมดในชาติเสมอไป และควรแสวงหาแหล่งข้อมูล และแหล่งข่าวหลากหลายที่มีได้ขึ้นตรงกับรัฐเพียงอย่างเดียว

หมวดที่ 5: บทบาทสื่อเพื่อสันติภาพ

ข้อ 12 พึงเสนอข่าวโดยให้ความสำคัญต่อหลักมนุษยธรรม สิทธิมนุษยชน กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสงคราม (Rules of war) เช่น การใช้กำลังอย่างพอเหมาะและหลีกเลี่ยงความสูญเสียของพลเรือน การแยกแยะเป้าหมายทางทหารและพลเรือน การปฏิบัติต่อเชลยศึก การใช้อาวุธต้องห้ามตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศ เป็นต้น

ข้อ 13 พึงเสนอเนื้อหาข่าวโดยให้ความสำคัญกับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากภัยสงครามไม่ว่าฝ่ายใด รวมถึงบทบาทของหน่วยงานด้านมนุษยธรรมในการช่วยเหลือ บรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยสงคราม และกระบวนการเอาผิดผู้ที่ละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในยามสงคราม ไม่ว่าจะฝ่ายใด

ข้อ 14 พึงเสนอข่าวโดยให้ความสำคัญกับความพยายามต่างๆ เพื่อยุติสงครามหรือลดความรุนแรงของการสู้รบ ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยสันติภาพ การเจรจาสงบศึก กระบวนการปลดอาวุธ ตลอดจนขบวนการของภาคประชาชนในการต่อต้านสงครามหรือความรุนแรง เป็นต้น

ข้อ 15 พึงนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสงครามโดยตระหนักว่า สื่อมวลชนสามารถมีบทบาทในการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืนได้ โดยการเสนอข้อเท็จจริง ลดความเกลียดชังและอคติ นำหลักการสื่อสารมวลชนเพื่อสันติภาพ (Peace journalism) มาประยุกต์ในการทำงาน

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
8 พฤศจิกายน 2565

สถานการณ์จริยธรรม สื่อมวลชน ปี 2565

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติในฐานะองค์กรวิชาชีพที่กำหนดหน้าที่ส่งเสริมการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมสำหรับสื่อมวลชน ซึ่งยกระดับจากสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2563 มีเป้าหมายสำคัญคือการส่งเสริมและพัฒนาสื่อมวลชนทุกแขนงให้คงไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพบนความรับผิดชอบ มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยดำเนินงานผ่านคณะกรรมการที่ประกอบด้วยภาคส่วนสำคัญ ทั้งนักวิชาชีพ นักวิชาการ นักกฎหมาย และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาสื่อมวลชนอย่างเข้มแข็ง ได้ติดตามสถานการณ์ด้านจริยธรรมสื่อมวลชนไทย และผลักดันกิจกรรมที่จะช่วยให้สื่อมวลชนทุกแขนงสามารถปรับตัวเติบโต เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว โดยคงไว้ซึ่งจริยธรรมวิชาชีพ และเป็นที่ยอมรับของสังคมได้อย่างยั่งยืน

ส่วนการติดตามสถานการณ์ด้านจริยธรรมสื่อมวลชนไทยปี 2565 สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติได้สรุปเรื่องราวเรียนที่อาจเข้าข่ายละเมิดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2564 และเรื่องที่คณะกรรมการจริยธรรม คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ และคณะทำงานพิจารณาเรื่องราวเรียน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ หยิบยกขึ้นมาพิจารณาที่สำคัญ ดังนี้

1. การเสนอข่าวกรณีกราดยิงศูนย์เด็กเล็กที่จังหวัดหนองบัวลำภู กรณีนี้ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ได้ร่วมกันออกแถลงการณ์ขอความร่วมมือสื่อมวลชนทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิก ให้พึงหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพที่มีลักษณะอุจาดและสร้างความรู้สึกละอายของ พี่ระมัดระวังการตั้งคำถาม

และนำเสนอภาพ ในลักษณะซ้ำเติมความทุกข์ รวมถึงการกดดันซ้ำเติม หรือเป็นการดูถูกเหยียดหยามผู้

ก่อเหตุแม้จะเสียชีวิตแล้วก็ตาม พี่ระมัดระวัง การนำเสนอข่าวในลักษณะขุดคุ้ยเรื่องราวทั้งผู้เสียชีวิต และผู้ก่อเหตุที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจ ต่อครอบครัว และผู้เกี่ยวข้องในระยะยาว และพี่ระมัดระวังการนำเสนอข้อมูลของคนร้าย รายละเอียดของการกระทำประวัตินในอดีต หรือสิ่งที่คนร้ายเคยแสดงออก เช่น โปสเตอร์บาย หรือจดหมายก่อนลงมือก่อเหตุ

2. การเสนอข่าวนักแสดงสาว “แตงโม” ภักธรिता พัชรวิระพงษ์ (นิตา พัชรวิระพงษ์) ตกน้ำเสียชีวิต คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อได้จัดเสวนา ถอดบทเรียน และศึกษาการนำเสนอข่าวของสื่อผ่านทางโซเชียลมีเดียในประเด็น “บทบาทสื่อกับการป้องกันแก้ไขความสูญเสีย จากกรณีการเสียชีวิตของ หมอกระต่ายและแตงโม นิดา” โดยใช้ฐานข้อมูลของ WISESIGHT (Thailand) ในการเก็บข้อมูลผ่านเครื่องมือ “ZOCIAL EYE” ช่วง 2 สัปดาห์ หลังการเสียชีวิตของ หมอกระต่าย และ 2 สัปดาห์ หลังวันที่แตงโมตกจากเรือในแม่น้ำเจ้าพระยา

ผลการศึกษาทั้งสองกรณีการเสียชีวิต ได้ข้อสรุปที่เป็นข้อเสนอว่า การทำหน้าที่ของสื่อ นอกจากนำเสนอข่าวในมิติเหตุการณ์ ทั้งในเชิงรายงานเหตุการณ์ การรายงานเชิงสืบสวนแล้ว ควรทำหน้าที่ให้ข้อมูล ความรู้ ทั้งกระตุ้นเตือนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในมิติการป้องกัน แก้ไข เพื่อลดความสูญเสีย

3. ตรวจสอบการเสนอข่าว “หลวงปู่แสง” ของสถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี ซึ่งคณะกรรมการจริยธรรม ได้ทำหน้าที่สื่อถึงไทยรัฐทีวี ในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ขอให้ใช้กลไก คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนภายในองค์กรเครือข่ายไทยรัฐ ตรวจสอบจริยธรรมในการนำเสนอข่าว โดยได้รับความร่วมมือแจ้งกลับมาว่า คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนภายในองค์กรของ ไทยรัฐได้พิจารณาและมีมติให้ลงโทษผู้ปฏิบัติงานแต่ละส่วนแล้ว นับเป็นกรณีศึกษาที่ดีของการกำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรมของสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

4. การเสนอข่าวการฆ่าตัวตายของดาราด ไมเคิล พูพาร์ท ซึ่งสื่อนำเสนอเรื่องนี้อย่างละเอียดทั้งคลิปเสียง จดหมายลาตาย แรงจูงใจ ในขณะนั้นคณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ อยู่ระหว่างจัดทำร่างแนวปฏิบัติกรายงานข่าวการฆ่าตัวตาย ประกอบกับ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ได้ทำ MOU กับ WISESIGHT (Thailand) เพื่อสนับสนุนระบบกำกับดูแลด้านจริยธรรม คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ จึงให้ศึกษาวิเคราะห์การนำเสนอข่าว การฆ่าตัวตายของไมเคิล พูพาร์ท เพื่อประโยชน์ทางวิชาการและปฏิบัติการการประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติฯ กับสถานการณ์จริงของเหตุการณ์

5. การเสนอข่าวกรณีการทำร้ายร่างกาย นายศรีสุวรรณ จรรยา หลังร้องเรียนให้สอบนายอุดม แต่พานิช (ไน้ส) และ เค ร้อยล้าน ทำร้ายร่างกายนายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ ซึ่งคณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อได้หยิบยกขึ้นมาพิจารณาว่า ควรให้นำเสนอผ่านทางรายการวิทยุ รู้ทันสื่อกับสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ “บทบาทสื่อ ในการลดความรุนแรง-เกลียดชัง” ทางวิทยุ เอฟเอ็ม 100.5 อสมท.

6. กรณีข้อร้องเรียนการนำเสนอข่าวนักเรียนชาย-หญิง มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในร้านกาแฟ เนื่องจากขณะนี้คณะกรรมการประสานงานการรับเรื่องร้องเรียนด้านจริยธรรมขององค์กรวิชาชีพ ประกอบด้วย สมาคมสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย คณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อของสภาการสื่อมวลชนฯ จึงส่งให้คณะกรรมการชุดดังกล่าวพิจารณาก่อน โดยสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยเป็นผู้รับเรื่อง แต่ถ้ายังไม่มีความคืบหน้าก็จะส่งเรื่องไปยัง กสทช. ต่อไป เนื่องจากกรณีนี้อาจเข้าข่ายผิดกฎหมาย

7. ข้อร้องเรียนว่าสำนักข่าวบางแห่งได้คัดลอกข่าวจากเว็บไซต์ candyclover ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งแม้ว่าสื่อมวลชนเหล่านั้นจะไม่ได้เป็นสมาชิกสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ แต่คณะทำงานฯ ได้ติดตามตรวจสอบและพบว่าสำนักข่าว

เหล่านั้นได้ขอโทษไปยังเว็บไซต์เจ้าของข้อมูลแล้ว

ส่วนกรณีอื่น ๆ ที่ร้องเรียนเข้ามา พบว่าเป็นเรื่องการนำเสนอข่าวไม่ตรงตามความจริง 3 กรณี ซึ่งคณะทำงานฯ ได้ตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นการทำหน้าที่รายงานข่าวตามความเป็นจริง 1 กรณี สื่อมวลชนยอมรับในความผิดพลาด 1 กรณี และสื่อมวลชนไม่ชี้แจงกลับมาแต่ได้ลบข่าวที่ถูกร้องเรียนแล้ว 1 กรณี

ในเวที Year-end Digital Thinkers Forum : ผลสำรวจประเด็นสำคัญในรอบปี จริยธรรมสื่อและการนำเสนอข่าวที่ผู้บริโภคไม่เชื่อใจ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2565 จัดโดยสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ ร่วมกับสภาองค์กรของผู้บริโภค (สอพบ.) และโคแฟค (ประเทศไทย) ได้สอบถามความเห็นของประชาชนต่อจริยธรรมในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน มีประเด็นที่น่าสนใจอย่างมาก

คำถามหลัก **1. ข่าวที่นำเสนออย่างเข้าข่ายละเมิดจริยธรรมสื่อมวลชน** พบว่าข่าว “แดงโม ภัทรธิดา” ตกน้ำเสียชีวิต มีประชาชนตอบมากที่สุด **2. ลักษณะการนำเสนอของข่าวที่เข้าข่ายละเมิดจริยธรรมสื่อมวลชน** ตอบมากที่สุดคือ ความเป็นส่วนตัวของบุคคล สิทธิเด็ก สิทธิสตรี **3. ในภาพรวมสื่อมวลชนควรปรับปรุงจริยธรรมในด้านใด** ตอบมากที่สุดคือ ไม่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเท่าเทียม สร้างความเกลียดชัง **4. การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่รู้สึกไว้วางใจ** ตอบมากที่สุดคือ มาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรมสื่อ และ **5. องค์กรที่นึกถึงเมื่อต้องการร้องเรียนสื่อมวลชน** ตอบมากที่สุดคือ กสทช.

ส่วนความคิดเห็นอื่น ๆ สามารถจัดกลุ่มประเด็นได้ ดังนี้

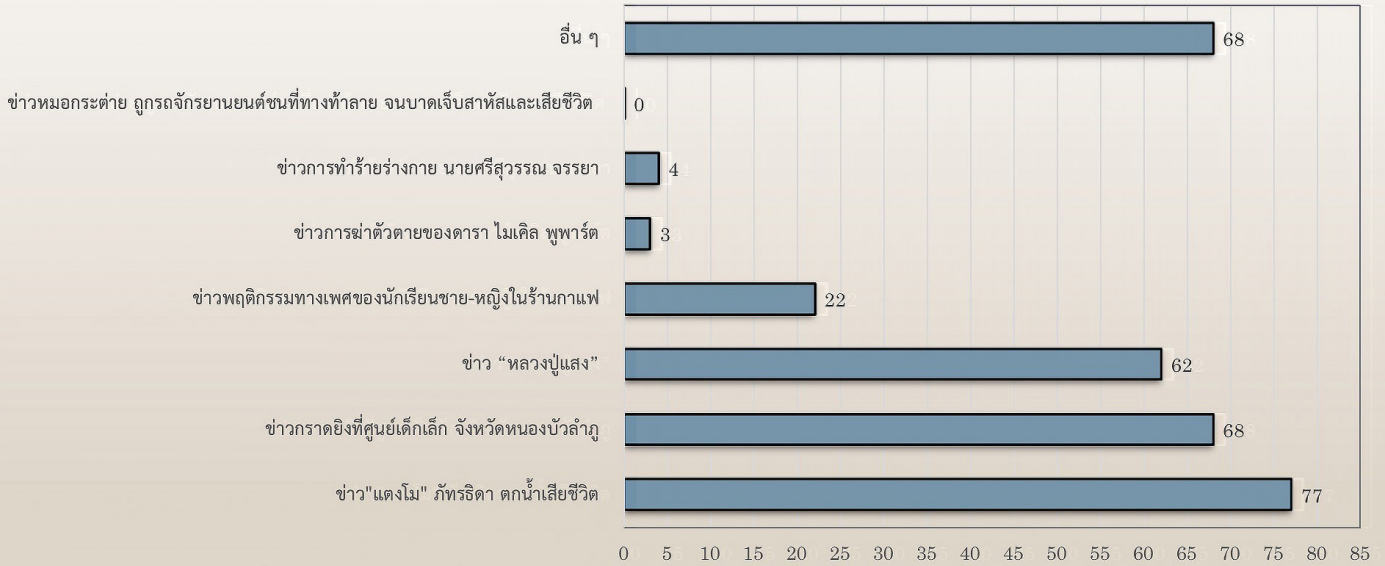
1. ด้านกฎหมาย ควรปฏิรูปสื่อ ให้มีกฎหมายรองรับ เพิ่มบทลงโทษให้มากกว่านี้ **2. ด้านจริยธรรม** ต้องรายงานข่าวด้วยความเที่ยงตรง ถูกต้อง สมดุล ตรวจสอบและควบคุมกันเองโดยยึดถือและปฏิบัติตามหลักจริยธรรมอย่างเคร่งครัดจริงจัง นักข่าวต้องผ่านการอบรมเพื่อทำหน้าที่อย่างมีมาตรฐานและจริยธรรม สื่อตรงยุคธรรมต่อข่าวที่นำเสนอ ผ่านการสอบจริยธรรมก่อนประกอบอาชีพและต่ออายุทุกปี

3. ด้านการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน สื่อทำหน้าที่ได้ด้อยลง ทั้งคุณภาพข่าว การนำเสนอ ภาษา และ จริยธรรม ปัจจุบันไม่มีนักข่าวมีแต่นักเล่าข่าว ชวนสื่อมวลชนไม่สนับสนุนช่องข่าวที่นำเสนอข่าวขัดต่อจริยธรรม หลอกหลวงเพียงเพื่อเรียกเรตติ้ง รวมถึงข่าวบันเทิงที่ไม่มีสาระประโยชน์

สิ่งที่สื่อควรทำ เช่น ก่อนเสนอข่าวควรหาข้อมูลให้ครบถ้วน และรอบด้าน พยายามรักษาจริยธรรมและมาตรฐานของการทำข่าวด้วยหัวใจของความเป็นมนุษย์ นำเสนอข่าวอย่างถูกต้องเป็นธรรม ไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน นำเสนอข่าวตรงไปตรงมา ไม่โน้มเอียงไปฝ่ายใดหรือทำให้ประชาชนเข้าใจผิด ข่าวที่นำเสนอต้องมีที่มาที่ไปอ้างอิงได้ ปรับปรุงการใช้ภาษาให้ถูกต้อง ใส่ใจตัวสะกด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คัดกรองและอบรมผู้สื่อข่าวทั้งมารยาท การพูดจา การแต่งกาย ต้องสุภาพ น่าเชื่อถือ

สิ่งที่ไม่ควรทำ มักง่าย นำข่าวที่แชร์ในโซเชียลมานำเสนอ นำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาอ่อนไหว เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวความ

จดหมายเหตุ

คำตอบอื่น ๆ คือ

คำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามพิมพ์เพิ่มเติม เช่น ข่าวปลากุเลา, ทุกข่าวที่ยกมา, ข่าวที่บิดเบือน ข่าวปลอม ข่าวลวง, หมอกร หมอนวด 18+ หลอนยา, การเสนอข่าวการเมืองของ Top News, ขาวน้องชมพู

รุนแรงทางเพศอย่างละเอียด ซึ่งอาจช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่งเสริมความตราบ่า ความรุนแรง ลดพื้นที่ข่าวความรุนแรง ความแตกแยกในสังคม ไม่จำเป็นต้องเจาะลึก สัมภาษณ์ หรือให้ความสำคัญกับประเด็นพิพาทที่เป็นเรื่องเฉพาะบุคคล เช่น คู่กรณี ทะเลาะกัน ปัญหาขี้สาก

4. ด้านการนำเสนอของแพลตฟอร์ม คุณภาพของสื่อออนไลน์ย่ำแย่ โดยเฉพาะเพจย่อยตามแพลตฟอร์มต่าง ๆ ของช่อง/สื่อหลัก ไม่มีการบรรณาธิกรณเนื้อหา เน้นพาดหัวรุนแรงให้เข้าใจผิด เน้นความขัดแย้ง จัดการสื่อออนไลน์หรือยูทูบเปอร์ที่ปล่อยเรื่องเท็จ หยาบคาย ขยายเช็ทซ์

5. ด้านการกำกับดูแลและลงโทษ ควรมีกฎหมายกำกับควบคุมอย่างจริงจัง ควบคุมการออกอากาศของสื่อที่ไว้อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการโฆษณาเกินเวลา โฆษณาแฝง ควรตั้งองค์กรที่รับรองเรียนสื่อและมีบทลงโทษที่ชัดเจน ควรผ่านการสอบจริยธรรมก่อนประกอบอาชีพสื่อ เช่นเดียวกับแพทย์ สถาปนิก วิศวกร ควรมีมาตรฐานการประกอบวิชาชีพสื่อออนไลน์

6. ด้านองค์กรวิชาชีพสื่อ จัดอบรมสม่ำเสมอเพื่อประสิทธิภาพในการทำหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณะรับรู้เกี่ยวกับช่องทางร้องเรียนสื่อและแสดงออกถึงบทบาทในการดูแล

กำกับกันเองให้ชัดเจนกว่านี้ แมลงวันต้องกล้าที่จะตอมแมลงวันด้วยกัน อย่าทำตัวเป็นเสือกระต่าย ส่วนกลุ่มที่ 7. **เป็นการแสดงความเห็นต่อแบบสอบถาม**

นอกจากการติดตามสถานการณ์ด้านจริยธรรมของสื่อมวลชนไทยแล้ว ที่ผ่านมาสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติยังได้ทำโครงการวิจัย “การปรับตัวขององค์กรข่าวเพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจและบทบาทหน้าที่ต่อสังคม” ได้รับการสนับสนุนทุนจาก สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่เล็งเห็นถึงบทบาทของสื่อวิชาชีพทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ รวมถึงสื่อออนไลน์ในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งของสังคม ซึ่งนอกจากจะต้องเป็นที่พึ่งและตอบสนองความคาดหวังของสังคมแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความอยู่รอดทางธุรกิจด้วย

พร้อมทั้งเตรียมที่จะทำโครงการ “พัฒนาแนวทางการสอนจริยธรรมและกฎหมายสื่อยุคใหม่” ในปี 2566 ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความยั่งยืนให้วงการวิชาชีพและวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ภายใต้ต่อค้ความรู้ใหม่ ทันสมัยเท่าทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ■

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ เป็นองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองอย่างเป็นอิสระ เพื่อนำเสนอข่าวสารด้วยความรับผิดชอบบนพื้นฐานของจริยธรรม สนับสนุนการใช้สื่อเพื่อการรับรู้ข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พบเห็นการละเมิดร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ www.presscouncil.or.th หรือ สแกน QR CODE

จัดทำวารสารจดหมายเหตุโดย

คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์

ที่ปรึกษา นายบุตรดา ศรีเลิศชัย, นายดำฤทธิ์ วิริยะกุล, นายสวิชัย บำรุงสุข ประธาน, นางสาวชุตินมชนน์ ศรีขำ รองประธาน, อนุกรรมการ นายก้าวโรจน์ สุตาภักดิ์, นายชุมพล แก้วแจ่ม, นายณรงค์ สุทธิรักษ์, นางสาวอศินา พรพศิน, ว่าที่ ร.ต. กานต์ เหมสมิติ, นายฐิติชัย อัญญาวัชระ, นางสาวรัชฎา ปสันตา อนุกรรมการ และเลขานุการ